

TÜRK-İS EŞİTLİK VE DEMOKRASİ

TÜRKİYE İŞ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI
MART 1995 SAYI: 299

hemen şimdi!

**YOZGAT
SORGUN'DA
CİNAYET!**

8

MART

TÜRK-İS

Dünya Kadınlar Günü

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU

Aylık Yayın Organı

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

Bayram MERAL

Genel Başkan

Şemsi DENİZER

Genel Sekreter

Enver TOÇOĞLU

Genel Mali Sekreter

Salih KILIÇ

Genel Eğitim Sekreteri

Sabri ÖZDEŞ

Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU

TÜRK-İŞ ADINA

BAYRAM MERAL

YAZ İŞLERİ MÜDÜRÜ

ENİS BAĞDADIOĞLU

YAYINI HAZIRLAYANLAR

ÖZCAN KARABULUT

HASAN TAHSİN BENLİ

FOTOĞRAFLAR

NIHAT ÜSTÜN

YÖNETİM YERİ

TÜRK-İŞ Genel Merkezi

Bayındır Sk. No: 10

Yenişehir / ANKARA

Tel : 433 38 24 - 433 31 25 (Santral)

Fax : 433 68 09 - 433 85 80

Dergimizde yayınlanan yazılar yazarların düşüncesini yansıtır

ABONE

Yurtiçi 6 aylık 40.000.-TL., Yıllık 80.000.-TL.

Yurtdışı 6 aylık 60.000.-TL., Yıllık 120.000.-TL.

DERGİMİZ BASIN AHLAK

YASALARINA UYAR

DİZGİ & BASKI

GEN MATBAACILIK ve REKLAMCILIK LTD. ŞTİ

229 31 08 • 231 01 80 • 230 03 37

AYIN İÇİNDEN

Türk-İş'e bağlı sendikaların öncülüğünde kurulan tüketim kooperatiflerinin oluşturduğu Tüketim Kooperatifleri Merkez Birliği Yönetim Kurulu üyeleri Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ'ı topluca ziyaret ederek, Türk-İş'in yapmış olduğu eğitim ve teşkilatlanma çalışmalarını nedeniyle 215 kooperatif ortağı adına teşekkür ettiler.

Devlet Denetim Elemanları Derneği Başkanı Hüseyin Bölükbaşı ve bir grup iş müfettişi TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek Genel Başkan Bayram MERAL ile müfettişlerin sorunları ve denetim sisteminin güçlükleri üzerine görüş alış-verişinde bulundular.

Erdemir'in özelleştirmesine karşı çıkan Ereğli Temsilciler Meclisi 29 Mart 1995'te TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek kendilerine destek verilmesini talep ettiler. Ereğli Belediye Başkanı'nun başkanlığındaki heyet çeşitli siyasi parti ve yerel örgüt temsilcilerinden oluşuyor.

TÜRK-İŞ HÜKÜMETİ SORUMLU, HALKIMIZI SAĞDUYULU DAVRANMAYA ÇAĞIRMAKTADIR

Orta Doğu, Kafkasya ve Balkanlar'da büyük ve üzücü olaylar yaşanırken, Türkiye bölgesindeki tek demokratik ve istikrarlı ülke olma özelliğini, bazı çevrelerin tüm çabalarına rağmen, sürdürmektedir. Bunda TÜRK-İŞ'in rolünün son derece büyük olduğu da unutulmamalıdır. TÜRK-İŞ, ülkemizde huzurun ve demokrasinin hakim olması için gerektiğinde birçok fedakarlığı kabullenmiştir.

Türkiye bir taraftan büyük bir ekonomik bunalım yaşamaktadır, diğer taraftan büyük bir ekonomik potansiyele sahiptir. Güçlü, bağımsız, kendi halkının ulusal çıkarlarını bölgede ve dünyada savunan bir Türkiye, dünyada sınırların ve etki bölgelerinin yeniden belirlendiği günümüzde süper güçler tarafından ve bazı komşularımızca istenmemektedir.

1970'li yıllarda yaratılan kardeş kavgası, 12 Eylül askeri müdahalesi, ASALA'nın saldırıları, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki terör eylemleri Türkiye'nin bu büyük potansiyelinin harekete geçirilmesine ayakbağı olan, halkımıza her açıdan maliyeti çok büyük olaylardır. Son on yılın terör eylemlerinin aşılması doğrultusunda önemli adımlar atıldığı bir dönemde bazı üniversitelerde başlatılan olaylar ve ardından Gazi Mahallesinde bir kahveye yapılan saldırı ve arkasından gelişen olaylar, hepimizin son derece dikkatli ve duyarlı olmamızı gerektirmektedir.

Çıkar çevreleri, asırlardır halkı birbirine kırdırma ve kendi düzenlerini ve sömürülerini sürdürme oyununu oynamışlardır. Bu oyunlardan zarar gören daima yoksullar, işçiler, memurlar, emekliler, diğer dar gelirli olmuştur. Bunun en son örneği, 12 Eylül askeri müdahalesi sonrasında yaşanmıştır. Bankaların, büyük sanayi şirketlerinin, tüccarların karları kat kat artarken, tüm çalışanların gerçek gelirleri yüzde 40 düzeyine gerilemiştir.

Terörün, silah tüccarlarından ve kanşılık peşinde olanların dışında, kimseye yararı yoktur. Hiçbir görüş, silah zoruyla bir başkasına kabul ettirilemez. Ülkemizde her şey yolunda değildir. Özellikle işçi sınıfımız büyük sorunlarla karşılaşmaktadır. Memurlar, emekliler, işsizler, küçük esnaf ve sanatkar büyük sıkıntı içindedir. İnsan haklarına gereken saygı gösterilmemektedir. Demokratikleşme konusunda verilen sözler tutulmamıştır.

Ancak bütün bu sorunlar karşısında yapılması gereken, meşru ve demokratik yollardan adaletsizliklerin aza indirilmesi

için çaba gösterilmesidir. Zor ve şiddete başvurulması, provokasyonlara gelinmesi, öncelikle zaten mağdur durumda olanların sorunlarının daha da artmasına yol açacaktır.

TÜRK-İŞ tüm halkımızı sağduyulu ve serinkanlı davranmaya, provokasyonlara yol açabilecek sert tavırlardan kaçınmaya, adaletsizler ve haksızlıklar karşısında güçlü bir biçimde ifade edilmesi gereken tepkiyi meşru ve demokratik sınırlar içinde tutmaya çağurmaktadır. Halkımızın geleneksel hoşgörüsü, dostluk ve kardeşlik anlayışı daha da pekiştirilerek sürdürülmelidir.

Halkımızı çeşitli farklılıklar abartarak bölmek isteyenler ekmeğimizin, özgürlüklerimizin, demokrasinin düşmanıdır.

TÜRK-İŞ, Hükümetin, İçişleri Bakanının ve güvenlik güçlerinin de sorumluluklarını yerine getirmesini istemektedir. Önümüzdeki dönemde halkımızı yine birbirine kırdırarak Türkiye'yi zayıflatmayı amaçlayan girişimler yeniden gündeme gelebilir. Bunlar zamanında engellenmelidir. Güvenlik güçleri içinde taraflı davranan, yetkilerini aşarak gereksiz yere silah kullanan ve olayların daha da büyümesine yol açacak tavırlara giren bazı görevlilerin devletin ve güvenlik güçlerinin itibarına zarar vermesine izin verilmemeli; polislin eğitim ve teçhizat eksikliği en kısa sürede kapatılmalıdır.

Hükümetimizin sorumlu davranması gereken diğer bir alan, kaçak işçiliğin önlenmesi ve işyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerin alınmasını sağlayacak etkin denetimlerin yapılmasıdır.

Vozgat Sorgun'da Matsan Şirketi'ne ait kömür ocağında meydana gelen kazada 40'a yakın insanımızın iş cinayetine kurban gitmesi, affedilecek bir ihmal değildir. Bu işyerindeki işçiler sendikalaşma mücadelesi vermişler, bir kısmı işten atılmıştır. İşveren, işçiyi sendikasız çalıştırma imkanını bulunca, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerini de almamıştır. İşçilerin sigortasız çalıştırılmaları da, yıllardır yaptığımız uyarıların haklılığını bir defa daha göstermektedir.

TÜRK-İŞ, bu tür iş cinayetlerinin tekrarlanması durumunda genel yas ilan edecektir. İsteğimiz, tüm işverenlerin mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerini derhal yerine getirmeleri ve can kaybına yol açacak ihmalleri en kısa sürede gidermeleridir.

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU ÇANAKKALE'DE TOPLANDI

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu toplantısı 17-18 Mart tarihlerinde Çanakkale'de yapıldı. Çanakkale Deniz Zaferi'nin 80. Yıldönümü Kutlamaları ile aynı günlerde toplanan Başkanlar Kurulu'nun açış konuşmasını TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL yaptı.

Meral açış konuşmasında "Başkanlar Kurulumuzun Değerli Üyeleri,

Başınımların ve Televizyon Kanalları'nın Değerli Çalışanları, Değerli Konuklar,

Hepinizi TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu adına en derin saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Konuşmamı başlarken, son olağan toplantımızdan sonra aramızdan ayrılan Belediye-İş Sendikamızın Genel Sekreteri Kasım Yorulmazbaşı, Türkiye Yol-İş Sendikamızın Genel Başkan Yardımcısı Feridun Kızılgün'ü ve Ağaç-İş Sendikamızın Genel Mali Sekreteri İbrahim Fil'i rahmetle anıyorum. Bu arada, uzun süredir kendisinden haber alınamayan Belediye-İş Sendikamızın Batman Şube Başkanı Osman Küntaş'ın da durumundan kaygı duyuyor ve güvenlik güçlerimizi göreve çağırıyorum.

Başkanlar Kurulumuzun 17-18 Mart günleri Çanakkale'de toplanması birçok açıdan önemlidir.

Çanakkale Zaferi, ulusumuzun, birlik bütünlük içinde kararlı bir mücadele verdiğinde, her türlü engeli ve zorluğu aşabileceğinin kanıtıdır. Bu anlayışa bugün her zamankinden daha fazla ihtiyacımız vardır. Bugün bazı dış çevreler, Çanakkale'de kanları birbirine karışmış şehitlerimizin torunlarını birbirine düşman etmeye çalışmaktadır.

Türkiye, bugün tarihinin en büyük ekonomik ve toplumsal bunalımını yaşamaktadır. Bazı dış ve iç güçler, halkımızı bölerek ve çeşitli yollardan birbirine düşürerek, demokratikleşmeyi önlemeyi, baskı ve sömürüyü sürdürmeyi amaçlamaktadır. Güneydoğu ve Doğu Anadolu'daki terör eylemlerinin büyük darbeler yemesinin ardından büyük kentlerde yeni saldırıların yaşanması anlamlıdır.

Bu süre önce bazı üniversitelerde yaşanan saldırılar ve İstanbul Gazi Mahallesi'nde bir kahveye yapılan insanlık dışı bir saldırı ile başlayan olaylar, Türkiye'yi bir iç savaşa götürmek isteyen dış güçlerin planlarıdır. Bu saldırıların lanetliyor, halkımızı serinkanlı ve sağlıklı davranmaya çağırıyoruz. Hükümetin ve güvenlik güçlerinin de, büyük acılar yaşayan insanları doğal tepkilerine karşı hoşgörüyle davranmalarını istiyoruz. Saldırıların gerçek hedefi demokrasidir, Türkiye'nin bütünlüğüdür, halkımızın huzurudur.

Değerli Arkadaşlarım,

Enflasyon ve işsizlik halkımızı canından bezdirmiştir. 12 aylık enflasyon oranı, devletin resmi rakamlarında bile yüzde 150'yi bulmuştur. İşsizlik ve yoksulluk nedeniyle toplumsal huzursuzluk daha da artmakta, ülkemiz dış ve iç bazı tehditlere karşı daha duyarlı hale gelmektedir.

İşten çıkarmalar, işçi alacaklarının ödenmesinde gecikmeler, zorunlu emeklilik, taşeronlaşma, yerli ve yabancı kaçak

işçi çalıştırma gibi uygulamalar sürmektedir. Özelleştirme ise tam bir kargaşa içindedir, halkımızın ve devletimizin malvarlığı ufak bir gruba yağmalanmak istenmektedir.

Önümüzdeki dönemin önemli bir konusu ise, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile gümrük birliğini gerçekleştirmesidir.

Gümrük birliğinin olumlu yanları mutlaka vardır. Ancak, gümrük birliğinin çeşitli alanlarda yaratacağı sorunlar karşısında da dikkatli ve hazırlıklı olmak gerekmektedir. Gümrük birliği ile birlikte Türkiye'nin bir açık pazara ve ucuz işgücü deposuna dönüşmemesi, işsizler ordusuna yeni işsizler katılmaması için gereken tedbirler alınmalıdır. Gümrük birliği ile birlikte ülkemizin tüm sorunlarının çözüleceği havasının ve büyük beklentilerin yatanması ise son derece zararlıdır.

Gümrük birliği sonrasında, Avrupa Birliği ile Türkiye'de birçok malın fiyatı eşitlenecektir. TÜRK-İŞ olarak, Avrupa Birliği ülkelerinde geçerli olan sendikalar hak ve özgürlüklerin ve ücret düzeyinin de ülkemizde geçerli kılınması için meşru çabalarımızı sürdüreceğiz.

Önemli diğer bir konumuz, toplu sözleşme görüşmeleridir. 1995 yılında kamu kesiminde 682 bin üyemizin, özel kesimde ise 80 bin üyemizin toplu sözleşme görüşmeleri olacaktır. Hükümet, ne yazık ki, bu konuda da IMF'nin talimatı doğrultusunda hareket etmektedir. "Sıfır zamm" söylemleri, TÜRK-İŞ'in sert tepkisi sonrasında gündemden kalkmıştır. Kamu Kesimi Koordinasyon Kurulu'muzun dünkü toplantısında alınan kararlar, Başkanlar Kurulu'muz tarafından değerlendirilecek ve gerekli adımlar derhal atılacaktır.

Hükümet memurlaştırmayı her an yeniden gündeme getirebilir. Bu konuda da uyanık ve hazırlıklı olmak durumundayız.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasası'nın değiştirilerek, emeklilik konusunda birçok önemli hakkımızın gaspedilmesi planları sürmektedir. Hükümetin bu hareketine kesinlikle müsaade edilmeyecektir.

Yetki itirazları nedeniyle özellikle Belediye-İş Sendikamızın üyeleri önemli sorunlar yaşamaktadır.

Diğer taraftan, günümüzde ormancılık işyerlerindeki taşeronluk olan vahidi fiyatla işçi çalıştırılması son dönemde artmıştır. Bu uygulamaya son verilmesini, bu biçimde çalışan kişilerin yasalar önünde de işçi sayılarak, işçi haklarından, sendikalar haklarından ve sosyal güvenlikten yararlanmalarının sağlanmasını istiyoruz.

Ücretlerin ve çeşitli diğer alacakların ödenmesinde büyük aksamalar olmaktadır. Bakanlar Kurulu henüz ikramiye ödemelerini açıklamamıştır.

Sorunlarımız her geçen gün artarken, Hükümetimiz, halkımızın taleplerine ve sıkıntılarına kulaklarını tıkamıştır; IMF'nin ve Dünya Bankası'nın talimatlarını uygulamaya çalışmaktadır.

Hükümet, işçinin, memurun, emeklinin, işsiz, küçük esnaf ve sanatkarın ve köylünün sırtındaki yükün hafifletilmesi için hiçbir somut adım atmamıştır, vaatlerini tutmamıştır.

12 Eylül Anayasası ve diğer mevzuatı hala yürürlüktedir. Hava-İş Sendikamızın THY grevi, antidemokratik 1982 Anayasası'nda tanınan yetkiler kullanılarak, ertelenmiştir. HAVAŞ işyerindeki grev ise, Sendikamızın ve işçilerin haklı taleplerinin ısrarla reddedilmesi nedeniyle, sürmektedir.

13 Mart 1995 günü Bakanlar Kurulu tarafından Meclis'e gönderilen Sendikalar Yasası Değişiklik Taslağında ise olum-

lu bazı noktalar yer almaktadır. Ancak, bu konudaki sorunlarımızın ana kaynağı 1982 Anayasası olduğu için, yalnızca 2821 sayılı yasanın değiştirilmesiyle, çalışma mevzuatımızın İLO ilkeleri ile uyumlu hale getirilmesi açısından son derece yetersiz kalmaktadır.

"Değerli Arkadaşlarım,

TÜRK-İŞ bu olumsuz tablo karşısında sessiz kalmadı.

18 Kasım 1994 günü Antalya'da toplanan Başkanlar Kurulumuzun aldığı kararlar doğrultusunda, 25 Kasım günü tüm illerdeki arkadaşlarımız iktidar partilerini ziyaret ve protesto etti. 26 Kasım günü ise Büyük Yürüyüşü gerçekleştirdik. Böylece, Türkiye tarihinde ilk defa, Mecliste görüşülen bir yasa tasarisının aleyhimizdeki hükümlerini fiili gücümüzle değiştirdik. Diğer eylemlerimizde olduğu gibi, bu tarihi olayda da hiçbir arkadaşımızın burnu kanamadı.

Tarihimize şanlı bir sayfa olarak geçen bu Büyük Yürüyüşe katılan ve katkıda bulunan Sizlere ve üyelerinize, TÜRK-İŞ adına şükranlarını sunuyorum.

Toplu sözleşme dördüncü dilim zammı farklarımız, Başkanlar Kurulumuzun 25 Ağustos 1994 günkü toplantısında alınan karar uyarınca belirlenen takvime uygun olarak zamanında ödendi. Bazı Sendikalarımız tarafından bu konuda kazanılan davalardan Yargıtay'da geçerli bir nedene dayanmadan bozulmasından duyduğumuz üzüntüyü de Yargıtay Başkanına bildirdik.

TÜRK-İŞ olarak, insan haklarına saygılı, demokratik ve laik sosyal hukuk devletinin savunucusu olmayı sürdürdük. 12 Eylül Anayasasının ve diğer anti-demokratik mevzuatının değiştirilmesi, çoğulcu ve özgürlükçü parlamenter ve katılımcı demokrasinin tüm kurum ve kuruluşlarıyla hayata geçirilmesi için çaba gösterdik.

TÜRK-İŞ, kurulduğu 1952 yılından beri, sorun yaratmamış, daima başkalarının yarattığı sorunları çözmeye çabası içinde olmuştur.

Hükümetin de iç sorunlarını aşarak bu anlayış içinde sorumluluklarını ve vadedilenlerini yerine getirmesini istiyoruz. CHP ve SHP'nin birleşmesini olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyoruz ve yeni CHP'nin geçmişte çalışanlara karşı yaptığı bazı yanlışları yapmayacağı inancını ifade ediyoruz.

TÜRK-İŞ, daima ülkemizin ve halkımızın çıkarlarını herşeyin önünde ve üstünde tutmuştur.

TÜRK-İŞ, bu anlayış ve uygulamalarıyla, halkımızın umududur. Özellikle muhalefet partilerinin görevlerini gerektiği gibi yerine getiremediği günümüzde, TÜRK-İŞ'in görev ve sorumlulukları daha da artmaktadır.

TÜRK-İŞ, görevlerini yerine getirecek ve daha da büyüyecek sorunların üstesinden gelecek güce, bütünlüğe ve mücadele kararlılığına sahiptir.

Bu inançla, Başkanlar Kurulumuzun bu toplantısının ülkemize, tüm çalışanlara ve TÜRK-İŞ'e hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor ve en derin saygı ve sevgilerini sunuyorum."

Başkanlar Kurulu üyelerinin, ülkemizin ve çalışma yaşamının çeşitli sorunlarını ve beklentilerini dile getirdikleri toplantıda, 16 Mart 1995 günü Çanakkale'de toplanan T.İ.S. Kamu Koordinasyon Kurulu'nun kabul ettiği ve 1995 yılında sendikaların toplu iş sözleşmelerinde izleyecekleri politikaları içeren rapor, aynen kabul edildi.

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU BİLDİRİSİ

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, ülkemizin büyük sorunlar ve tehditlerle karşı karşıya bulunduğu bir dönemde, büyük Çanakkale Zaferinin 80. yıldönümü vesilesiyle 17-18 Mart 1995 günleri Çanakkale'de toplanmış ve ülkemizin ve Sendikacılık hareketinin sorunlarını ve 1995 kamu kesimi toplu sözleşme politikasını değerlendirmiştir. Başkanlar Kurulumuz, ülkemizin her bölgesinden gelerek, vatanın bütünlüğü ve ülkemizin bağımsızlığı için canlarını kahrmanca feda eden şehitlerimizi rahmetle anmakta, ülkemizin sorunlarının çözümü için aynı inançla çaba gösterme kararlılığını tekrarlamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti, her inançtan, her siyasal görüşten ve her kökenden insanımızla, hepimizdir. Dünyada sınırların yeniden çizildiği, blokların yeniden biçimlendiği ve Soğuk Savaş sonrasında bölgesel çatışmaların arttığı bir dönemde, Türkiye, bölgesindeki tek demokratik, laik ve istikrarlı ülkedir. Bazı süper güçlerin Orta Doğu'ya yönelik politikaları ile bazı komşu ülkelerin laik ve demokratik Türkiye Cumhuriyeti düşmanı politikaları, Türkiye'nin zayıflamasını ve parçalanmasını hedef almıştır. Ülkemizin en önemli zenginlik kaynağı, çok sesliliği, yüzyıllardan süzülerek gelen hoşgörü geleneği ve insanlarımız arasındaki dostluk ve kardeşliğidir. İnsan haklarına saygılı, laik ve demokratik bir sosyal hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'nin yurt içindeki ve dışındaki düşmanları, öncelikle bu zenginlik kaynağımızı hedef almaktadır.

24 Ocak İstikrar Programı parlamentere demokratik düzen içinde uygulanmamış; iç ve dış bazı mıhrakların körüklediği ve hepimizin birlikte lanetlediğimiz silahlı eylemler bahane gösterilerek, 12 Eylül 1980 tarihinde parlamentere demokrasi askıya alındıktan sonra hayata geçirilmiştir. Askeri müdahaleden öncelikle ülkemiz ve çalışanlar büyük zarar görmüştür. 5 Nisan İstikrar Programı'nın çalışanlar aleyhindeki düzenlemeleri, TÜRK-İŞ'in önderliğinde verilen mücadeleyle asgariye indirilmeye çalışırken, bazı çevreler Anayasa'nın 119. maddesi uyarınca ülke çapında olağanüstü hal ilan edilmesini ve hatta sıkıyönetime başvurulmasını talep etmeye başlamışlardır. TÜRK-İŞ'in

önderliğinde verilen mücadeleyle ve Avrupa Birliği ile gümrük birliği ilişkilerinin de etkisiyle ülkemizde yeniden demokratikleşme sürecinin başlama umutlarının artması da önemli bir gelişmedir.

Türkiye'miz, yıllardır sürdürülen çalışmalar ve yatırımlar sonucunda, özellikle Avrupa Birliği ülkelerinin turizm merkezi olma arifesindedir. Türkiye'ye gelen turist sayısının artmasıyla birlikte, ödemeler dengesi sorunlarımız önemli ölçüde çözülecek, ekonomik bunalımın aşılması kolaylaşacak ve özellikle bu sektördeki istihdam artacaktır.

Tam bu günlerde bazı üniversitelerde başlatılan olaylar, İstanbul'da Gazi Mahallesi'nde masum vatandaşlarımızı yönelik insanlık dışı saldırı ve sonrasında olaylar, laik ve demokratik Türkiye Cumhuriyeti'nin ve halkımızın düşmanlarının doğrudan veya dolaylı eylemleridir. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, halkımız bölerek birbirine düşürmeye çalışan ve ülkemizi ve demokratikleşme sürecini zayıflatmak isteyen bu terör eylemlerini şiddetle lanetlemektedir. Halkımız ve TÜRK-İŞ'in öncülüğündeki işçi sınıfımız, 12 Eylül öncesi nin oyunlarına gelmeyecektir.

İstanbul Gazi Mahallesi'nde halkımızı bir mezhep kavgasının içine çekmek amacıyla yapılan insanlık dışı saldırı tüm ülkemizde büyük acı ve nefret yaratmıştır. Bu saldırıdan doğrudan etkilenen ve büyük acı içinde olan insanlarımızın tepkisi doğaldır. Ancak bu tepki hukuk devleti anlayışıyla yasal sınırlar içinde kalmalıdır. Halkımızın acısını ve tepkisini başka amaçlarla kullanmak isteyen bazı illegal örgütler, olayları sertleştirmeye ve tüm ülkeye yaymaya ve halkımızla devletimiz arasında çatışmalar yaratmaya çalışmışlardır. Başkanlar Kurulumuz, kahve katliamını gerçekleştiren saldırganları olduğu kadar, halkımızın haklı tepkisini başka amaçlarla kullanmaya çalışan illegal örgütleri de lanetlemektedir.

Güvenlik güçlerimiz, İçişleri Bakanlığımız ve Hükümetimiz ise, gelişmeleri olaylar büyümekten önlemede yetersiz kalmıştır.

Başkanlar Kurulumuz, güvenlik güçlerimizin, insanlık dışı saldırı ve tahrikler karşısında büyük acılar içinde bulunan halkımızın tepkisini hoşgörü ve serinkanlıkla karşılamasını, halkın tepkisini

başka amaçlarla kullanmak isteyen illegal örgütlere karşı daha duyarlı ve hazırlıklı olmasını, benzer nitelikteki toplumsal olaylar karşısında aynı hoşgörü tutumunu göstermesini, halkımıza karşı sevgi ve şefkatle yaklaşmasını, mutlaka zorunlu olmadıkça silah ve zor kullanmamasını, olayları daha da tımandırıcı sert tavırlardan kaçınmasını, olayları başlatan kahve katliamının faillerini ve diğer faili meçhul cinayetlerin faillerini en kısa sürede bularak yargıya teslim etmesini istemektedir. Polisimizin, toplumsal olaylarla sü-kunet içinde başatmedeki eğitim ve malzeme eksikliklerinin en kısa sürede giderilmesi tüm halkımızın ortak talebidir.

IMF'nin ve Dünya Bankası'nın talimatları doğrultusunda son 15 yıldır uygulanan ekonomik ve toplumsal politikalar sonucunda artan işsizlik ve hayat pahalılığı ve sosyal devletin zayıflatılması, halkımızın sorunlarını olağanüstü biçimde artırmıştır. Bu artan sorunlar, halkımızın içindeki bazı kesimleri tahriklere ve provokasyonlara karşı daha da duyarlı hale getirmiştir.

Tekrarlanma tehlikesi olan bu nitelikteki tahrikleri engellemenin veya etkisiz kılmanın ve ülkemizin ve ulusumuzun bütünlüğünü daha da pekiştirmenin yolu demokratikleşmedir, huzurdur, insanca yaşama ve çalışma koşullarının tüm halkımıza sağlanmasıdır, insan haklarına saygılı, laik ve demokratik sosyal hukuk devletinin korunması ve geliştirilmesidir.

TÜRK-İŞ ve bağlı Sendikalar, olayların gerisinde kalmamış, yapılan açıklamalarda halkımızı serinkanlılığa, geleneksel kardeşlik anlayışımıza, birlik ve beraberliğe davet etmiş, olayların büyümesini ve provokasyonlara imkan verecek tavırları engellemiştir. Başkanlar Kurulumuz, ülkemizde yüzyıllar boyunca oluşmuş dostluk, kardeşlik, insan sevgisi, hoşgörü anlayışının hakim olmaya devam edeceğine ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ve ulusumuzun, Misak-ı Milli sınırları içinde bölünmez bütünlüğünün korunacağına emindir.

Ülkemizde halkımızın ve işçi sınıfımızın sorunları artarak sürmektedir. Enflasyon, Cumhuriyet döneminin rekorunu kırmıştır. İşsizlik her geçen gün artmaktadır. Çeşit-

li nedenlerle işten çıkarmalar, zorunlu emeklilik, özel kesimde ve kamu kesiminde işyerlerinin kapatılması gibi uygulamalarla, işsizler ordusuna her gün yeni neferler eklenmektedir. Taşeronlaşma ve bunun ormanlık işkolundaki biçimi olan vahidi fiyat uygulaması ve yerli ve yabancı kaçak işçi çalıştırma yaygınlaşmaktadır. Ülkemizin ve halkımızın aleyhinde bir özelleştirme kargaşası sürmektedir. İşçi alacaklarının ödenmesinde büyük aksamalar olmaktadır. BELEDİYE-İŞ Sendikamız belediyelerden üye aidatlarını bile tahsil edememektedir. Özellikle özel sektörde bazı işyerlerinde ve belediyelerde, sendikalar, işçilerin işten çıkarılmasıyla tehdit edilmekte ve toplu iş sözleşmesinin ücret zamları yeniden pazarlık konusu yapılmak istenmektedir. Sendikalarımız üzerindeki baskıları artırmıştır; özellikle de TÜMTİS sendikası yönetici ve temsilcilerine yönelik baskılar ve saldırılar son dönemde iyice yoğunlaşmıştır. Halkımızı sendikali işçilere ve sendikalara karşı kışkırtıcı ve halkımızı bölücü yayınlar sistemli bir biçimde sürdürülmektedir. Belirli çevreler, halkımızın sorunlarını sorumlusu olarak haksız biçimde sendikali işçileri ve sendikaları suçlamaktadır. Artan işsizlik ve pahalılık karşısında toplu pazarlık hakkından yararlanmak isteyen üyelerimiz, yetki alanında karşılarına çıkan engelleri aşmaya çalışmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bu konuda tarafsız davranmamakta, yasalarda öngörülen süreleri uymamaktadır. Sosyal Sigortalar Kurumu'nun bazı hastanelerinde günlük çalışma saati sonrasında ücret karşılığı muayene uygulamasıyla (sürtaym uygulaması) birlikte SSK fiilen özelleştirilmekte ve sigortalılardan prime ek olarak bir muayene ücreti alınmaktadır.

Ülkemizin bütünlüğüne yönelik saldırılar yoğunlaşırken ve halkımızın ve işçi sınıfımızın sorunları her geçen gün artarken, Hükümetimiz sorumlulukları ve vaatlerini yerine getirmemektedir. 12 Eylül Anayasası ve diğer mevzuat hala yürürlüktedir. Hükümet, HAVA-İŞ Sendikamızın THY grevini bu antidemokratik mevzuatı kullanarak ertelemiştir. Yeni iş imkanları yaratacak yatırımlar durdurulmuştur. Enflasyonun denetim altına alınması için hiçbir ciddi önlem alınmamaktadır. Kamu açıklarının sağlıklı bir biçimde kapatılabilmesi için herkesin gücü oranında vergi vermesini sağlayacak düzenlemeler hala yapılmamıştır.

18 Mayıs 1994 günü açıklanan

Demokratikleşme Planı'nın hayata geçirilmesi için ciddi hiçbir girişim yoktur. 13 Mart 1995 günü Bakanlar Kurulu tarafından Meclis'e sevk edilen 2821 sayılı Sendikalar Yasası Değişiklik Tasarısı olumlu hükümler içermekle birlikte, Anayasa değişikliği gerektirmeyen konularda bile, son derece yetersizdir. Bazı yetkililer, 1995 toplu iş sözleşmeleri için "sıfır zam" niyetlerini ifade etmişler ve TÜRK-İŞ'in sert tepkisi sonrasında geri adım atmışlardır. Ancak, HAVA-İŞ Sendikamızın haklı istekleri ısrarla reddedilerek, HAVAŞ işyerindeki grevin çözülmesi engellenmektedir. Başkanlar Kurulumuz, olumlu bir gelişme olarak değerlendirdiğimiz SHP-CHP bütünselmesi sonrasında Hükümet içindeki değişikliklerin derhal yapılarak, ülkemizin ve halkımızın sorunlarının çözümüne öncelik verilmesini istemektedir. Başkanlar Kurulumuz, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne bir an önce tam üye olmasını isterken, tam üye olmadan gerçekleştirilecek gümrük birliğinin ülkemiz ve halkımız açısından yaratacağı sorunlara da dikkati çekmekte, özel tüketim vergisi ile halkımızın sırtındaki yükün daha da arttırılmamasını istemektedir ve gerekli önlemleri alması konusunda Hükümeti uyumaktadır.

TÜRK-İŞ, özellikle son yıllarda ülkemiz ve halkımız için birçok fedakarlığı kabullenmiştir. Artık fedakarlık yapma sırası Hükümette ve sermaye çevrelerindedir. Hükümet, bizim fedakarlıklarımız sayesinde sendikası işçiye, memura, emekliye, işsize, küçük esnaf ve sanatkara ve köylüye herhangi bir katkıda bulunmamıştır. Halkımızın sorunları, bizim fedakarlıklarımıza rağmen, artarak sürmektedir.

Hükümet, ülkemizde demokrasiyi ve huzuru sağlamanın yanı sıra, işçi alacaklarının ödenmesindeki aksaklıkları gidermelidir. 6772 sayılı Yasa uyarınca ödenmesi gereken ikramiyeler derhal ödenmelidir. Hükümetimiz, 1995 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısında yer alan ve tepkimiz sonrasında geri alınan bazı düzenlemeleri başka biçimlerde yeniden gündeme getirirse, çeşitli meşru ve demokratik kitle eylemleri de yeniden gündeme getirilecektir. Sosyal Sigortalar Yasası'nda emeklilik konusunda taraflar arasında bir anlaşma sağlanmadan, işçinin işyerinden kabristana gitmesine yol açacak bir düzenleme yapmaya ve SKK sağlık tesislerine el koyarak bunları özelleştirmeye kalkışılması durumunda da aynı tepki gösterilecektir.

Ağırlıklı dış kaynaklı provokasyonlar, ülkemizin demokratikleşme sürecini ertelememelidir. Hükümet ve TBMM, demokratikleşme sürecini daha da hızlandırmalıdır.

TÜRK-İŞ, sendikali işçileri halkımızdan koparmayı amaçlayan çabaları büyük ölçüde engellemiş ve halkımızın umudu ve öncüsü olmuştur. TÜRK-İŞ, bu konumunun gereği olarak, TÜRK-İŞ'in tüzük ve genel kurul kararlarında yer alan ilkeler doğrultusunda halkımızın tüm kesimlerinin sorunlarına sahip çıkma ve onların meşru ve demokratik mücadelesinde onlarla işbirliği yapma ve onlara öncülük etme çizgisini sürdürecektir.

İşçi sınıfımız ve temsilcisi TÜRK-İŞ, terörün ve saldırganlığın her türüne ve bölücülüğe kesinlikle karşıdır. Başkanlar Kurulumuz, her türlü terör kaynağının kurutulmasını, faili meçhul cinayetlerin engellenmesini ve faillerinin bulunmasını istemektedir.

Başkanlar Kurulumuz, 48 gündür kayıp olan BELEDİYE-İŞ Sendikamız Batman Şube Başkanı Osman Küntaş'ın güvenlik güçlerimizce bir an önce bulunmasını ve Batman'da belediye başkanının işçiler üzerindeki baskılarının sona erdirilmesini istemekte, belediye başkanıyla işbirliği yapan HAK-İŞ üyesi Hizmet-İŞ Sendikası'nı protesto etmektedir.

Başkanlar Kurulumuz, HAVA-İŞ Sendikamızın HAVAŞ grevini desteklemekte, T. Şişe Cam Fabrikasında işyerlerinde 28 Mart 1995 günü grev uygulamaya karar alan KRİSTAL-İŞ sendikamıza başarılar dilemekte ve başlatılacak greve desteğini açıklamaktadır.

Başkanlar Kurulumuz, Yönetim Kurulumuzun ve Kamu Kesimi Koordinasyon Kurulu'nun 16 mart 1995 günü yaptığı toplantıda kabul ettiği önerileri onaylamış, 1995 yılında kamu kesimi toplu sözleşme görüşmelerinde üyelerimizin satınalma gücünün korunmasını temel hedef kabul etmiş ve bir önceki dönemde gerçekleşen enflasyon nedeniyle meydana gelen kaybın telafisini amaçlamıştır. Ayrıca, Türkiye ekonomisinin 1995 ve 1996 yıllarında büyüyeceğine ilişkin Hükümet açıklamalarını da gözönüne alarak, belirli bir refah payı da istemektedir.

Başkanlar Kurulumuz, işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ın 1995 yılında da kutlanmasına karar vermiş ve bu konuda TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nu görevlendirmiştir.

ÇANAKKALE ETKİNLİKLERİ

VALİ TUĞLU'YU ZİYARET

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL ve Yönetim Kurulu üyeleri, Başkanlar Kurulu Toplantısı öncesi Çanakkale Valisi Hüsnü Tuğlu'ya bir nezaket ziyaretinde bulundular. Vilayet konağında gerçekleşen ziyarette Vali Tuğlu yöneticilerimize Çanakkale savaşları hakkında bilgi verdi.

BELEDİYE BAŞKANI ÖZAY'I ZİYARET

Genel Başkan Bayram MERAL ve Yönetim Kurulu üyeleri Vali'den sonra Çanakkale Belediye Başkanı İsmail Özay'a da bir nezaket ziyaretinde bulundular. Ziyaret akşamı Belediye Başkanı Özay TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu üyelerine bir akşam yemeği verdi.

ATATÜRK ANITINA ÇELENK

Çanakkale Zaferi'nin 80. Yılı Kutlamalarına da katılan TÜRK-İŞ, törenlerin başladığı gün Atatürk anıtına çelenk koyarak ulu öndere şükranlarını sundu. Genel Başkan Bayram MERAL anıta çelenği koyduktan sonra saygı duruşunda bulunuldu.

MERAL YEREL TELEVİZYONDA

Genel Başkan Bayram MERAL Çanakkale'nin yerel televizyonu Olay TV'de özel bir programa katılarak ülke ve işçi sorunları üzerine TÜRK-İŞ'in düşüncelerini dile getirdi.

ÇANAKKALE ZAFERİ KUTLAMALARI

Çanakkale Zaferi'nin 80. Yıldönümü Kutlamalarına TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri de katıldı. Başbakan Tansu ÇİLLER'in de hazır bulunduğu ve bir konuşma yaptığı törende halk TÜRK-İŞ yöneticilerine sevgi gösterilerinde bulundu

ÇANAKKALE
ETKİNLİKLERİ

TÜRK-İŞ ORMANI

18 Mart 1915 Çanakkale Deniz Zaferi'nin 80. yıldönümü kutlamalarına katılan TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu üyeleri Gelibolu Yarımadası tarihi Milli Parkı'na geçerek, daha önce yanan orman alanında bir TÜRK-İŞ ORMANI oluşturmak amacıyla fidan diktiler.

253 bin şehidimizin yattığı bu kutsal topraklarda yanan orman alanının yeniden ağaçlandırılması için Orman Bakanlığı'na daha önce açılan yardım kampanyasına da katkıda bulunan TÜRK-İŞ, bu ağaçlandırma çalışmaları için Çanakkale Valisi Hüsnü Tuğlu'ya bir milyar lira katkıda bulundular.

Çanakkale Valisi Hüsnü TUĞLU 20 mart 1995'de yayınladığı mesajda "TÜRK-İŞ Genel Başkanlığı'nın bu çok anlamlı ve asil davranışına "teşekkür ve şükranlarını sunmuştur.

Orman Bakanı Hasan Ekinci de gönderdiği mesajda TÜRK-İŞ'e katkılarından dolayı teşekkür etmiştir.

YOZGAT - SORGUN'DA FACİA !

MERAL: "BU KAZALAR KATLIAMA DÖNÜŞTÜ"

Yozgat'ın Sorgun ilçesinde bulunan bir kömür ocağında meydana gelen grizu patlamasında 38 işçi hayatını kaybetti.

Özel bir şirket tarafından işletilen kömür madenindeki patlama üzerine TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL derhal bir açıklama yaparak olayı sert bir şekilde protesto etti.

•Meral açıklamasında

"Ülkemizde neredeyse her yıl buna benzer iş cinayetleri olmaktadır. Bu defa bu cinayet bir katliama dönüşmüştür. Bizim ve sendikalarımızın tüm uyarılarımıza rağmen yetkililer kaçak işçi çalıştırmanın önlenmesi ve işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinin alınması konusunda sorumluluklarını yerine getirmemişlerdir. Bu işkolundaki sendikamızın olayın meydana geldiği işyerindeki örgütlenme çabaları işveren tarafından, işçiler işlerinden atılarak engellenmiştir. İşveren sendikasıızlığın verdiği cesaretle iş güvenliği önlemlerini almakta duyarsız davranmış, sendikamızın Bakanlığa ve Bölge Çalışma Müdürlüğüne yaptığı şikayetlere rağmen verdiği taahhütleri yerine getirmemiş ve bu cinayetin meydana gelmesine neden olmuştur. Bu önlemleri almakla görevli olan işvereni ve bu tedbirleri denetlemekle sorumlu olan bakanlık yetkililerini tekrar uyarıyoruz. Sendikamızın uyarılarına rağmen bu işyerinde üzerine düşenleri yapmayan Hükümetin bu cinayet karşısında ne yapacağını merak ediyoruz. Bu cina-

yet üzüntü demeçleriyle geçiştirilemez. Bakanlık bu olaydan gereken dersleri çıkararak her an benzer kazaların olabileceği işyerlerini sıkı bir biçimde denetlemeye ve işçilerimizin sağlığını ve canlarını koruyucu tedbirlerin alınmasını sağlamaya girişmelidir.

TÜRK-İŞ, bu konuda gerekli önlemlerin alınmaması durumunda tepkisini genel yasaylemleriyle ifade edecektir.

Olayda yaşamını yitiren işçilerimizin ailelerine başsağlığı, yaralılara acil şifalar diliyorum." dedi.

Olay üzerine, daha sonra, T. Maden-İş Sendikası Genel Başkanı H. Hüseyin Kayabaşı ile birlikte Sorgun'a giden Meral felaketin meydana geldiği ocakta incelemelerde bulundu, ilgililerden bilgi aldı ve olayda yaşamını yitiren işçilerimizin ailelerine başsağlığı diledi.

Valilikte yapılan toplantıda, maden ocağı sahibinin "Öldülse ne yapalım" sözlerine tepki gösteren Bayram MERAL, "Cumhuriyet Savcısı, Kaymakam ve Vali'den rica ediyorum, burada bu kadar insanın ölümüne neden olan bu adamın koluna kelepçe vurularak cezaevine gönderilmesi gerekir" dedi.

Kimseyi tahrik etmek amacıyla konuşmadığını vurgulayan MERAL "Bu bir kaza değil cinayettir. İşveren bu büyük ihmalinin bedelini ödemesi gerekir. İnsan bu kadar acımasız olamaz. bu kadar insan yaşamını yitirmiş, kalbi hala taş gibi." ifadesini kullandı.

Meral daha sonra basına yaptığı açıklamada "Bu işin peşini ömrüm yettiğince bırakmayacağım" dedi.

Maden ocağının sahipleri 31 Mart 1995 günü tutuklanarak cezaevine gönderildi.

BAYRAM MERAL VE ENVER TOÇOĞLU ICFTU TOPLANTISINA KATILDI

Genel Başkan Bayram Meral ve Genel Mali Sekreterimiz Enver Toçoğlu, Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi öncesinde, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve Danimarka Sendikalar Federasyonu tarafından 1-3 Mart 1995 günleri Kopenhag'da Parlamento binasında düzenlenen "İş Olanakları, Eşitlik ve Adalet için Sendikacılık Hareketi" konulu toplantıya katıldılar. Toplantıda TÜRK-İŞ'i Genel Başkan Bayram Meral temsil ederken, Genel Mali Sekreterimiz ve Demiryol-İş Sendikası Genel Başkanı Enver Toçoğlu ile Demiryol-İş Sendikası Genel Teşkilatlanma ve Eğitim Sekreteri Nurettin Öndeş, Uluslararası Taşımacılık İşkolu Federasyonu temsilcileri olarak katıldılar.

ICFTU ve Danimarka Sendikalar Federasyonu tarafından düzenlenen toplantının ilk günü, ICFTU Genel Başkanı C. Leroy Trotman'ın başkanlığında başladı. Kopenhag Belediye Başkanı, Danimarka Sendikalar Federasyonu Genel Başkanı, ICFTU Genel Sekreteri ve Danimarka Başbakanı'nın konuşmalarının ardından, çeşitli ülkelerdeki gelişmeler ele alındı. Daha sonra da, Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi Hazırlık Komitesi Başkanı ve Şili Büyükelçisi Juan Somavia, dünyadaki gelişmelerin incelendiği bir konuşma yaptı.

Toplantının ikinci günü, ICFTU Genel Sekreteri Bill Jordan'ın uzun konuşmasıyla başladı ve "İş Olanakları, Eşitlik ve Adalet" konusunda dünyada günümüzde karşılaşılan sorunlar değerlendirildi, çözüm yolları konusundaki öneriler tartışıldı. Daha sonra da, çok değişik kesimlerden konuşmacıların katılmasıyla, "Küreselleşme ve Sendikacılığın Geleceği" konusu değerlendirildi.

Toplantının üçüncü günü, Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi'nin ele alacağı konular üzerinde görüşmeler devam etti. TÜRK-İŞ adına yapılan konuşmada şu görüşler belirtildi.

"Konuşmama başlarken, TÜRK-İŞ adına, gösterdikleri konukseverlik için Danimarka Sendikalar Federasyonu'na teşekkür ediyorum. Sosyal Zirve öncesinde, dikkatlerinizi işverenlerin tavırında Soğuk Savaşın sona ermesi, Sovyet sisteminin çökmesi, ekonomik bunalım, işgücü piyasasının küreselleşmesi ve yüksek oranlı işsizliğin ardından

ICFTU toplantısı

Genel Başkan Bayram Meral, 12 Mart 1995 günü Kopenhag'dan Türkiye'ye Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'in uçağında döndü. Uçuş sırasında Sayın Cumhurbaşkanımızla bir görüşme yapan Bayram Meral, işçilerin ve tüm çalışanların ortak sorunlarını dile getirdi ve özellikle 1995 kamu kesimi toplu sözleşme görüşmelerinde izlenecek, politikaya ilişkin görüşlerini arz etti.

meydana gelen köklü değişikliğe çekmek istiyoruz. Sosyal zirve'nin ancak bu çerçevede değerlendirilebileceğini inanıyorum.

"Yeni liberal saldırının ilk dalgası refah devletini veya sosyal devleti hedef almıştı. Ancak işverenlerin ikinci saldırı dalgası, işçiyi örgütsüz ve güçsüz bırakan ve yoksulluğu, işsizliği ve toplumsal çözülmeyi artıran tüm istihdam biçimlerinden oluşmaktadır. Yoksulluk, işsizlik ve toplumsal çözülme ise, Sosyal Zirve'nin gündemini oluşturmaktadır. Serbest ticaret

bölgeleri, işçilerin yoğun bir biçimde sömürülmesine dayalı işletmeler, taşeronluk, çocukların çalıştırılması, gizli veya kaçak çalıştırma, iş güvencesinin ortadan kaldırılması, sendikasızsızlaştırma, sahte "kendi hesabına çalışma" ve eve iş verme uygulamaları sürekli olarak artmaktadır. İşçiyi koruyucu mevzuatın zorunlulukları, işverenler tarafından serbestçe ve rahatça ihlal edilmektedir. Ve bu temel hakların ihlali, serbest piyasasının savunucuları tarafından, küreselleşmiş bir piyasada rekabetin kaçınılmaz gereği olarak rasyonalize edilmek-

tedir. İngiltere'de iş müfettişlerinin ondokuzuncu yüzyılın ortalarına ilişkin tasvirlerine gelişmekte olan ülkelerde giderek daha fazla rastlanmaktadır.

"Ve bütün bunlar nedeniyle suçlanması gereken kimdir? Önümüzdeki hafta Dünya Zirvesinde temel insan haklarına ve değerlerine bağlı olduklarını ifade etmekle yetinecek olan işverenler ve işveren yanlısı hükümetler.

"Bu koşullarda, artık 1970'li yıllardaki "toplumsal ortaklar"dan değil, "toplumsal taraflar"dan söz edebileceğimize inanıyoruz. Bu nedenle, özellikle yeni endüstrileşmekte olan ülkelerde 1990'lı yıllarda çalışanlar ile sermaye arasında sert çatışmaların olacağı yeni bir döneme gireceğimizi tahmin ediyoruz.

"Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi" birçok açıdan önemli bir dönüm noktası oluşturmaktadır. Ancak birçok ardadaşımızın da vurgulandığı gibi, uygulanmayacak politikaların formüle edilmesi ve bildirgelelerin açıklanmasının fazla bir yararı olmayacaktır. Bu zirvenin sonuçlarını çalışan insanlar lehine somut adımlara dönüştürebilmek için yeterli gücü seferber etmede birinci görev bizlere, sendikacılık hareketine düşmektedir. Bu Zirve'nin ele alacağı sorunları yaratanın ve daha da büyüyen işverenlerin ve işveren yanlısı hükümetlerin izlediği politikalar olduğu hatırlanırsa, bu görev daha da zorlaşmaktadır.

"Buna göre, sendikacılık hareketi, uluslararası sermayenin çıkarları doğrultusunda ve denetiminde bir küreselleşme döneminde nasıl hareket etmeli, nasıl tepki göstermelidir.

"Türkiye'de yaşayan insanlar olarak, işçi ve sendikacılık hareketinde geçmişte varolan bölünmelerin tümüyle ortadan kaldırılması gerektiğine ve siyasi görüşü ne olursa olsun, tüm ücretlilerin ortak bir hareketinin yaratılması gerektiğine inanıyoruz.

"Sendikalar, yoksulluğa, özelleştirmeye, devletin piyasayı kendi başına bırakmasına, işsizliğe karşı ve demokrasi, ekmek ve barış için ve temel insan hakları ve sendikalar hakları için, toplumun diğer kesimlerinden tecrit olmamalıyız. Türkiye'de bu amaçlarla, tüm demokratik sendikaları, kamu çalışanları sendikalarını, meslek örgütlerini ve diğer demokratik kuruluşları içeren ve Çalışanların Ortak sesi, Demokrasi Platformu adını verdiğimiz bir ittifak oluşturduk.

"Sendikaların siyasal alanda

Genel Başkan Bayram Meral, 12 Mart 1995 günü Kopenhag'da yaşayan Türklerle düzenlenen bir toplantıya da katılarak, ülkemizdeki sorunları ve TÜRK-İŞ'in görüşlerini dile getirdi. Toplantıda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Nihat Matkap da yurtdışındaki işçilerin sorunlarını ve Hükümetin bu konudaki çalışmalarını anlattı

Genel Başkan Bayram Meral, TİSK Genel Sekreteri Kubilay Atasayar ve çeşitli Bakanlık yetkilileri, 9 Mart 1995 günü Kopenhag'daki Türk demeklerinin yöneticileri ile yaptıkları toplantıda, Danimarka'da yaşayan Türk toplumunun çeşitli sorunlarını ele aldılar ve bu sorunların çözümüne TÜRK-İŞ'in, TİSK'in ve çeşitli kamu kurumlarının katkılarını değerlendirdiler.

daha fazla faal olması gerektiğine inanıyoruz.

"Sendikalar IMF'yi ve Dünya Bankası'nı demokratik hale getirmeye çalışmalıdır. Ancak bu şekilde bu Bretton Woods kurumları, gelişmekte olan ülkelerde istikrar programlarının dayatılması için işverenlerin sözcüleri ve güvenlik görevlileri olmaktan çıkarılabilecektir.

"Son olarak belirtmek istediğim nokta da şudur. Ulusötesi sermayenin giderek artan gücünü ve çalış-

şanlar karşıtı politikalarını karşılayabilmek için, uluslararası dayanışma ve tüm çalışanların ve uluslararası sendikacılık hareketinin ortak eylemleri daha da geliştirilmelidir."

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve Danimarka Sendikalar Federasyonu tarafından düzenlenen toplantı, Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi'ne ICFTU görüşü olarak sunulacak bir metnin oybirliğiyle kabul edilmesiyle sona erdi.

MERAL SOSYAL KALKINMA ZİRVESİNE KATILDI

Hazırlıkları uzun süredir devam eden Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi Birleşmiş Milletler tarafından 6-12 Mart 1995 günleri Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da toplandı. Sosyal Zirve'ye 143 devletin devlet ve hükümet başkanları ile üst düzey yetkilileri katıldı. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel de Sosyal Zirve'ye katılarak 11 Mart 1995 günü bir konuşma yaptı.

Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi, üst düzey katılım açısından 20. yüzyılın en büyük toplantısıydı. Devlet ve hükümet başkanlarının yanı sıra, 3813 kişi hükümet delegasyonu içinde yer aldı. Ayrıca, gönüllü kuruluşlar kapsamında 2274 kişi ve 2626 basın mensubu sağlandı. Genel Başkan Bayram MERAL Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Delegasyonu içinde yer aldı. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, işçi örgütlerinin temsilcilerinin hükümet delegasyonlarında yer almaları için özel çaba göstermelerini istemişti. Yalnızca 21 ülkenin işçi temsilcileri hükümet delegasyonlarında yer alarak Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi'ne katıldı. TÜRK-İŞ de bunlardan biriydi.

Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi'nin önem kazanmasına neden olan diğer bir nokta, Birleşmiş Milletler'in ilk kez yoksul-

Türk-İş Genel Başkan Bayram Meral, Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi'nde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Delegasyonu içinde yer aldı. Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi, üst düzey katılım açısından 20. yüzyılın en büyük toplantısıydı.

luk, işsizlik ve toplumsal bölünmüşlük gibi toplumsal sorunların gündeminin ilk sırasına alınması ve dünya ölçeğinde bir tartışma başlatmasıdır.

Zirve'nin toplanma gerekçesi, özellikle gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere, tüm dünyada yoksulluğun, işsizliğin ve toplumsal bölünmüşlüğü son dönemde olağanüstü düzeyde artmasıydı. Gelişmekte olan ülkelerin borç yükü ise bu ülkelerin ekonomilerini ve halklarını çöküntüye götürme düzeyine gelmişti. Özellikle son 15-20 yıllık dönemde uygulanan yeni-liberal politikalar ve bunun bir parçası olan istikrar programları sonucunda tüm insanlığın geleceğini tehlikeye sokan toplumsal sorunlar gideerek büyüyordu.

Zirve'de bu sorunlar tartışıldı

ve bir bildirge ve eylem programı kabul edildi. Ancak bildirgede ve eylem programında, sorunların kabul edilmesi ve anlatılmasının ötesinde, sorunları çözmeye doğrultusunda somut ve bağlayıcı adımlar benimsenmedi. Ayrıca, uluslararası sendikacılık hareketinin tüm çabalarına rağmen, Zirve sonuçlarının uygulanmasını denetlemede Uluslararası Çalışma Örgütü'ne bir görev verilmedi.

Tüm bu belirsizliklerine rağmen Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi, özellikle son 15-20 yıldır uygulanan yeni liberal politikaların yarattığı yoksulluk, işsizlik ve toplumsal bölünmüşlüğü kabul edildiği büyük bir uluslararası toplantı olması açısından özellikle önemliydi.

C.H.P. GENEL BAŞKANI HİKMET ÇETİN TÜRK-İŞ'İ ZİYARET ETTİ

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Hikmet Çetin, Genel Başkan Yardımcıları Erol Çevikçe ve Etem Cankurtaran ile birlikte TÜRK-İŞ'e bir ziyarette bulundular.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL ve Yönetim Kurulu üyeleriyle bir süre görüşen Çetin, kendisini ilk ziyaret eden ve kutlayan TÜRK-İŞ yöneticilerine teşekkür etti.

Görüşme sonunda bir açıklama yapan Bayram MERAL; "Bir kez daha ifade etmek istiyorum ki, SHP ve CHP'nin birleşmeleri, eski ve büyük bir geleneğe sahip bir partinin tekrar siyaset yaşamına tek bir parti olarak dönmesi bizi son derece mutlu etmiştir.

Koalisyon Hükümeti'nin yeni uygulama programını bir an önce yaşama geçirmelerini bekliyoruz. Artık halkımızın ve bizim daha fazla bekleyecek gücümüz kalmadı. Başta Anayasa ve diğer yasalar da gerekli değişiklikler derhal yapılmaktadır. Ekonomik ve sosyal alanda acil düzenlemeler yapılmalıdır" dedi.

Meral, daha sonra, başta vergi adaletsizliği olmak üzere, iller idaresi yasası, sendikalaşma önündeki engeller, işsizlik sigortası, iş güvencesi, taşeronlaşma gibi ko-

nularda hükümetin gerekli önlemleri almasını istedi.

Meral konuşmasında "sizin yönetiminizde, umuyorum halkımızın sıkıntılarını aza inecektir. Bu çalışmalarınızda bize düşen her türlü görevi yerine getirmeye de hazırız." dedi.

Daha sonra söz alan Hikmet Çetin, "Sosyal demokrasinin en önemli geleneği, işçi sınıfı ve sendikalarla olan ilişkidir. Bu ilişki olmadan sosyal demokrasi olmaz.

Sosyal demokrat partiler emeğin partileridir. Ülkemizin çeşitli sorunları vardır. Ancak elele verilerek bu sorunların üstesinden geleceğiz. Aramızdaki bu diyalog ülkemize, işçi sınıfımıza büyük yararlar getirecektir." dedi.

Ülkemizin sıkıntılarının aşılmasında herkesin üzerine düşeni yapacağını belirten Çetin "Ancak sadece fedakarlığı çalışanlardan beklemek hakça bir anlayış olamaz" dedi.

Devlet Bakanları Cevheri ve Daçe TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek Genel Başkan Bayram Meral'le görüştüler.

Devlet Bakanları Necmettin Cevheri ve Bekir Sami Daçe 31 Mart 1995 günü TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL ve Yönetim Kurulu üyeleriyle görüştüler. Görüşmeden önce gazetecilerin sorularını cevaplayan Meral özetle şunları söyledi: "Sayın bakanlarımızın ziyareti bizi memnun etti. Daha önce geldiklerinde ne isteyeceklerini tahmin ediyorduk, şimdi ne konuşulacağını bilmiyoruz. Öyle tahmin ediyorum ki, siz geçmişte bir adım attı-

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral Devlet Bakanlarına toplu iş sözleşmeleri, yeni yasalar, ikramiyeler ve HAVAŞ'taki grev ve sıkıntılar konusundaki görüşlerini iletip, çözüm isteyeceklerini söyledi.

nız, şimdi adım atma sırası bize geldi, diyecekler gibi.

Sayın bakanlarla kazanılmış haklarımız konusunda konuşma yapmayacağız. Gündemde, toplu iş sözleşmeleri, ülkemizin sorunları var, bunların çözümünü istiyoruz. HAVAŞ'taki grevin ve sıkıntının bir an önce çözümünü istiyoruz. Yeni

yasalar, ikramiyeler konusunudile getireceğiz. Ülkemizin bugünkü durumunu birlik içinde olmamızı gerektiriyor. TÜRK-İŞ olarak mutavazı davrandık; ancak bu taviz vermek anlamına gelmez. Hepimizin ortak bir düşüncesi var; halkımızı, insanlarımızı nasıl mutlu edebiliriz, bunun için çaba gösteriyoruz."

"RAPOR, DEVLETİN TAŞKÖMÜRÜ POLİTİKASI KABUL EDİLMELİ"

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve Genel Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Şemsi DENİZER, hazırlanan TTK raporunun taşkömür gerçeğini yansıttığını, bu raporun devletin taşkömür politikası haline getirilmesini, bunun için çalışma yapacaklarını kaydetti. Denizler "doğruları hiçbir duygusallığa kapılmadan hükümet edenlere anlatmak ve kabul ettirmek zorundayız. Zonguldak'ın çıkarı burada, üretim ve çalışan sayısının artması için projeler üretilmeli" dedi.

Başbakanlık, Hazine, DPT, TTK, MTA, Karaelmas Üniversitesi, Maden ve Makina Mühendisleri Odası, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Genel Maden-İş Sendikası temsilcilerinden oluşan "TTK İnceleme Kurulu Raporu"nu çok başarılı ve gerçekçi bulan Denizler, raporun, Türkiye Taşkömürü politikası haline getirilmesi gerektiğini, bunun için çalışmalarını kaydetti.

Rapora emeği geçenlere teşekkür eden Denizler, yıllardır savundukları ve söylemeye çalıştıkları gerçeklerin çok ayrıntılı biçimde ülkenin bilim adamları ve kurumlarının katıldığı çalışma ile çok daha geniş ve ayrıntılı biçimde ortaya koyduklarını söyleyerek "Ancak Sayın Başbakan raporu gördükten sonra ne diyecek. Bizim için, Zonguldak için

önemli olan o. Çünkü kararları onlar verecek. Bize düşen bu doğruları savunmak ve kabul ettirmek, siyasi görüş farkı gözetmeksizin, hiçbir duygusallığa kapılmadan gerçekçi hükümet edenlere anlatmak; kabul ettirmek zorundayız. Bu konuda herkes üzerine düşen görevi yapmalıdır. Zonguldak'ın çıkarı ve geleceği bundadır" dedi.

Denizler, yıllardır devletin bir taşkömürü politikası olması gerektiğini söylediklerini, bu politikasızlığın kurumu ölüme götürdüğünü her platformda

dile getirdiklerini kaydederek "Böyle bir imkan doğmuştur. Bu imkanı iyi değerlendirmek durumundayız. Hükümet edenler, devletin kurumları ülkemizin bilimadamlarının ve toplum kesimlerinin görüşlerini dikkate almak durumundadır. Daha çok üretmek, daha çok yatırım yapmak zorundayız. Ülkemizin küçülmeye değil, büyümeye ihtiyacı var. Madene, enerjiye ihtiyacı var. Artık IMF ve Dünya Bankası'nın ülkemiz ekonomisi için düşündüklerini değil, kendi insanlarımızın görüşlerini, bilimadamlarımızın düşüncelerini hayata geçirmek zorunda olduğumuzu bilmeliyiz" dedi.

Denizler, başarılı, özverili ve gerçekleri yansıttığını söylediği TTK raporunun, bir devlet politikası haline getirilip, rapora uygun düzenlemeler yapılmasını istedi ve bu yönde çalışmalar yaparak, gerçekleri kamuoyuna aktarmaya devam edeceklerini kaydetti.

SÖZLEŞMELERİN SONUCUNU İŞÇİ MÜCADELESİ BELİRLER

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve Genel Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Şemsi DENİZER, sözleşmelerde sıfır zammı şeklindeki hükümet açıklamasını kınayarak "hayat pahalılığı oranı ile geçim şartları ne ise o oranda zammı mücadelesini vereceğiz. Hükümetin istediği değil, işçilerin sendikası ile bütünleşerek aldığı karar ve ilkeler sözleşmelerin sonucunu belirleyecektir" dedi.

Türk-iş Genel Mali Sekreteri Enver Toçoğlu'nun Ekonomik ve Sosyal Konsey İle Yerli Mallar Haftası Hakkındaki Açıklaması

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri ve Demiryol-İş Sendikası Genel Başkanı Enver TOÇOĞLU Ekonomik ve Sosyal Konsey ile 4 Nisan Yerli Mallar Haftası'nın 66. Yıldönünü nedeniyle 28 Mart 1995 tarihinde aşağıdaki açıklamayı yapmıştır

TÜRK-İŞ daima sorunları diyalog yoluyla çözme çabası içinde olmuştur. Bu nedenle de, başından beri, Hükümet, işçi, işveren ve toplumun diğer kesimlerinin temsilcisi olan kuruluşların temsilcilerinin sorunları diyalog yoluyla çözmeye çalışacakları danışma ve diyalog organı niteliğindeki Ekonomik ve Sosyal Konsey'in en kısa sürede oluşturulmasını savunmuştur. Bu nedenle, TÜRK-İŞ olarak, bu adımın atılmış olmasını olumlu bir gelişme olarak değerlendirdiğimizi belirtmek istiyorum. Bu Konsey'de ücretlileri kim temsil edecektir? Bu konuda yol gösterici uygulama, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün her yıl toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda görülmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü Anayasasına göre, Uluslararası Çalışma Konferansı'na Türkiye'yi temsilen katılacak 4 kişilik heyetin 1 kişisi işçi delegedir. bu işçi delege, ülkede en fazla ücretliyi temsil eden işçi kuruluşu ile görüşülerek ve anlaşılacak belirlenmektedir. Diğer bir deyişle, birçok ulusal ve uluslararası kuruluşta Türkiye'de ücretlileri temsil etme yetkisi, "en fazla temsil niteliğine sahip" kuruluştadır, TÜRK-İŞ'tedir. ILO'daki temsilde işçi ve memur ayrımı da yapılmamış,

tüm ücretlilerin tek delege tarafından temsili esas alınmıştır. TÜRK-İŞ, işçileri, memurları ve sözleşmeli personeli ilgilendiren tüm konularda gelişmeleri izleyecek, gerekli ön görüşmeleri yapacak ve sorunların çözümü için Ekonomik ve Sosyal Konsey'de gerekli çabayı gösterecektir.

Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde verilen milli kurtuluş savaşı ile siyasal bağımsızlık kazanılmış, ancak ekonomik bağımsızlığın kazanılması ve korunması için ülkemizin sanayileşmesi temel bir hedef olarak belirlenmişti. Yerli Mallar Haftası bu anlamda Türkiye Cumhuriyeti'nin ekonomik bağımsızlığının temellerinin atıldığı bir dönemde gündeme getirilen son derece önemli bir anlayışın ifadesidir. Türkiye'nin Avrupa Birliği ile

Gümrük Birliğine girmesi arifesinde Yerli Mallar Haftası gibi anlayışlar önemini yitirmiş midir? zannetmiyorum. Özellikle son yıllarda, bir ölçüde de televizyonlardaki dizi filmlerin etkisiyle, yabancı mal kullanma eğilimi yaygınlaştı. Ülkemizde çok daha kaliteli üretilirken, bazı markaların gösterişine düşen bazı kimseler, maliyetinin çok üstünde fiyatlarla yabancı dövizler veya gurbet ellerde çalışan yurttaşlarımızın dışlarından tınaklarından artırdıkları paralar, köpek mamalarına, Fransız peynirlerine, birçok gereksiz mala harcandı. Bu anlamda, kendi millî ekonomimizin ürünü olan malları tercih etmekte, ülkemizde istihdam düzeyinin ve ülkemizin üretken kapasitesinin korunması açısından büyük yarar vardır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta, katı bir korumacılığa düşüp, yerli mal diye kalitesiz ve pahalı mallara da mecbur bırakılmamaktır. Dünya ekonomisi giderek tek bir pazara dönüşmektedir. Özellikle Dünya Ticaret Örgütü'nün kurulmasına esas teşkil eden son GATT'la birlikte, dünya ticareti hızla liberalleşecektir. Bu anlamda, "kaliteli ve ucuz yerli malına" evet. ama, "kalitesiz ve pahalı yerli malına" hayır.

"Türkiye geri dönüşü olmayan bir yola girmiştir. Türk Ekonomisi yara almadan bu entegrasyonu tamamlaması için belli bir strateji uygulanmalıdır"

Samanyolu TV 10 Mart 1995 tarihinde 'Gümrük Birliği' konulu bir açık oturum düzenledi. Açık oturuma TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ, HAK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salim USLU; İTO Başkanı Atalay ŞAHİNOĞLU, MÜSİAD'dan Erol UYAR, DYP'den Ersin FARALYALI, CHP'den Algan HACALOĞLU, ANAP'tan Hayrettin ELMAS ve RP'den Abdullah GÜL katıldılar.

'Gümrük Birliği' konulu açık oturumda konuşan Salih KILIÇ özetle şu görüşleri savundu:

"TÜRK-İŞ olarak; Avrupa Birliğine, Gümrük Birliğine Türkiye'nin girmesi konusuna önyargılı bir şekilde karşı değiliz. Türkiye 30 yıl önce tercihini yapmış, ancak bunun gereklerini yerine getirememişiz. Türkiye'nin bugünkü ekonomik durumunun Gümrük Birliğine girmeye elverişli olmadığı kanaati taşırken, diğer taraftan Avrupa Birliğine üyelik teminatını almadan Gümrük Birliğine evet demenin riskini göğüslemenin güç olacağı düşüncesindeyiz.

Türkiye geri dönüşü olmayan bir yola girmiştir. Ancak Gümrük Birliği anlaşmasının içeriği belirsizliklerle dolu, kamuoyu gereği kadar bilgilendirilmemiştir. Şu andan itibaren Türk ekonomisini yara almadan bu entegrasyonu tamamlaması için belli bir strateji ve yeterli kadrolara ihtiyacı var.

21. yüzyıla dünya, verimli ve kaliteli üretim, daha fazla ticaret anlayışıyla girdi. Demokratikleşme ise bunun dinamosu, katılımın geliştirilmesi hedefleniyor.

Türkiye'nin genç bir müteşebbis, genç bir işgücü var. Avrupa karşısında en büyük şansımız bu. Türkiye, 1957 Roma anlaşması, 1964 Ankara Anlaşması ile mal, hizmet ve işgücü serbest dolaşımını kabul ettiği halde, 1986 yılında işçilerin serbest dolaşıma geçilmesine rağmen bugüne kadar uygulanmadı. 6 Mart 1995 anlaşmasında bunun sağlandığını göremiyoruz. Ayrıca yeraltı ve yerüstü zenginliğimiz var. Türkiye olarak şunları hedeflemeliyiz. 1) Kalitenin geliştirilmesi 2) İşgücünün eğitimi 3) Piyasada yaratma gücü 4) Demokratik oluşumu güçlendirmek.

Bu çerçevede; kayıtdışı ekonomiyi kayıt içine almalıyız, bi-

linçsiz tüketimi kısımlıyız, hantal bürokrasiyi aktif hale getirmeli ve kaliteli üretimi arttırmalıyız. Öte yandan, gelir dağılımındaki adaletsizliği düzeltmeden, demokratikleşme gereği gibi yerine getirmeden, 3'lü yapıyı güçlendirmeden ne Avrupa'yla entegre olabiliriz ne de güçlü bir ekonomiye kavuşabiliriz.

Gümrük Birliğiyle birlikte, enflasyon düşecek, bolluk-ucuzluk olacak, tüketici korunacak, kaliteli mala kavuşacak iddiaları kısa vadede çok inandırıcı değil. Zaten gümrük koruması Avrupa birliğinin lehine. Burada asıl nokta, tüketicinin alım gücüdür. Enflasyonun yüzde 150'lerde olduğu, ücretlerde reel erimenin yüzde 40-50'lerde olduğu bir ortamda; vitrinde fiyatlar Avrupalı, bizim ücretler Türkiye'li olacaktır.

Bugünkü faiz politikası ve ekonomik ve siyasal belirsizliklerden dolayı Türk işadamları yatırım yapmıyor. Avrupa'da son iki yılda otomotiv sektöründe 150-200 bir işçi işten çıkarıldı.

Gümrük Birliği ve Avrupa Birliği için ne Türkiye ne de Avrupa İslami anlayışımızı koz olarak kullanmamalıdır. Türkiye kimliğine, kişiliğine, kültürüne ve dine genç nüfusuna güvenerek demokratik hakları güçlendirmeli ve Avrupa'da yerini almalıdır."

"Tüketicinin Korunması Kanunu'nun yıllarca süren bir gecikme ile de olsa, çıkartılmasını memnuniyetle karşılıyoruz.."

Türk-İş Genel Teşkilatlanma Sekreteri ve Tarım-İş Sendikası Genel Başkanı Sabri Özdeş, "yıllarca süren bir gecikme ile de olsa Tüketicinin Korunması Kanunu'nun çıkartılmasını memnuniyetle karşılıyoruz. Böylece Türk-İş'in 1960'lı yılların başından beri uğraş verdiği toplumsal bir konu daha yasal çözüme kavuşturulmuştur." diyerek şunları söylemiştir.

"Ülkemizde tüketicinin korunması kavramının henüz daha doğru dürüst bir şekilde telaffuz edilmediği 1960'lı yılların başında, Türk-İş, tesbit ettiği 24 Çalışma İlkesinden birini tüketicinin korunması konusuna hasretmiştir. Bu ilke, Türk-İş'in tüketicinin korunmasını amaçlayan tedbirlerin alınması konusunda tüm girişimleri yapacağını ifade etmektedir. Bu ilke çerçevesi içinde Türk-İş kurulduğu ilk yıllardan itibaren tüketiciyi, kooperatifleşme yoluyla korumaya başlamış, sendikalar öncülüğünde kurulan tüketim kooperatifleri ile tüketicinin bozuk, kalitesiz ve pahalı maldan korunması sağlanmaya çalışılmıştır."

Türk-İş'in 1984 yılından itibaren, başta kendi üyeleri olan işçilerin tüketici olarak haklarının korunması amacıyla konu ile daha yakından, bir proje bazında ilgilenmeye başladığını ifade eden Özdeş, Konfederasyonunun bu amaçla Ankara ve Eskişehir'de Tüketici Büroları oluşturduğunu hatırlattı. Özdeş devamla şunları söyledi;

"Konfederasyonumuz 1980 li yıllardan itibaren zaman zaman iktidarlarca hazırlığı yapılan ve görüş alınması için Türk-

İş'e de gönderilen Tüketicinin Korunması Yasa Tasarıları ile ilgili görüşlerini hükümete bildirmişti. Ancak aradan uzun süre geçmesine rağmen Tüketicinin Korunması Yasa Tasarıları bir türlü meclis gündemine getirilemedi. Yasanın sürekli olarak geciktirilmesi ülkemizdeki tüketicilerin mağdur edilmelerine neden olmaktaydı. İşte bu amaçla öncelikle üyelerimizin sonrada halkımızın tüketici olarak korunabilmesi amacıyla konu ile ilgili çalışmalara başlanmıştır. Türk-İş ülkemizdeki tüketicilerin çeşitli konularda aydınlatılması amacıyla Uluslararası Tüketici Birlikleri Örgütü (IOCU), Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu Tüketici Birimi (ETUC) ve, Avrupa Topluluğu Tüketici Birliği (BEUC) ile yakın bir işbirliği geliştirmiştir. Bu kuruluşlardan gelen bilgilerin ışığında, Türk-İş ülkemizdeki tüketicilerin çok çeşitli konularda bilgi sahibi olmalarını sağlamıştır. Başta gıda katkı maddeleri ve boyalar, gıda maddelerinde kalan tarım ilacı artıklarının insan sağlığına olumsuz et-

kileri konusunda Türk-İş kamuoyunu aydınlatarak, bazı mevzuat düzenlemelerinin yapılmasını sağlamıştır."

Türk-İş'in tüketicinin korunması konusunda ülkemizde öncülük ve önderlik etme görevini yerine getirdiği ve tüketicinin korunması konusunda sivil toplum örgütleri olan tüketiciyi koruma derneklerinin kuruluşuna yardımcı olduklarını açıklayan Özdeş, "Tüketicinin Korunması konusunda yasal bir çerçevenin olmadığı dönemlerde biz Tüketici Şikayet Büroları kurarak ve Tüketici derneklerinin kuruluşuna yardımcı olarak görevimizi yürütmeye çalıştık. Artık tüketicinin korunması yasası çıktığına göre biz artık iller bazında Türk-İş'e bağlı sendikalarımızın öncülüğünde tüketici derneklerinin kuruluşuna öncülük etme çalışmalarımıza hız vereceğiz. Tüketici Derneklerinin biraraya gelerek Tüketici Dernekleri Federasyonlarını kurmaları konusunda örgütlenme ve eğitim çalışmalarımıza devam edeceğiz. Tüketiciyi ancak ve ancak yine örgütlenme yolu ile kendisi koruyabilir, tüketiciler örgütlenerek ortak sorunlarına ortak çözümler aramalıdır, biz yıllardır geri planda bıraktınlan örgütlenme sorununa öncülük edeceğiz" demiştir.

Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri Özdeş, Tüketicinin Korunması Kanunu'nun tüketiciye ne gibi haklar kazandırdığı konusunda açıklamalı bir kitapçık hazırlığı içinde olduklarını ve bu kitapçıkta tüketicinin hakları ile ilgili tüm bilgilerin yer alacağını da ifade etti.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI YASASI MECLİSTEN GEÇTİ

o) Türk-İş'in yıllardır yasalasması için çaba sarfettiği Tüketicinin Korunması Kanunu, geçtiğimiz ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülerek kabul edildi..

o) Tüketicinin Korunması Hakkındaki Yasa, tüketiciye çok önemli bazı menfaatler sağlıyor. Tüketici satın almış olduğu malın kusurlu ve ayıplı olması durumunda satıcı firmaya malı iade edebilecek ve parasını geri alabilecek. Yasayla getirilen diğer bir yenilik ise Tüketici Mahkemeleri...

Türk-İş'in kurulduğu ilk yıllardan beri yakından ilgilendiği tüketicinin korunması konusunda hazırlanan yasa tasarısı yaklaşık iki yıllık bir bekleme sürecinden sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülerek kanunlaştı..

Türk-İş'in 24 Çalışma İlkesinden biri bilindiği gibi, Konfederasyonunun Tüketicinin Korunması konusunda çalışmalar yapmasını, tüketicinin korunması ile ilgili olarak tüketim kooperatiflerinin desteklenmesini ve ülkemizde üreticilerin ve tüketicilerin kooperatifleşme yolu ile korunmasını öngörmekteydi. Bu ilke hareket eden Türk-İş'in geçmiş Yönetim Kurulları, geçtiğimiz yıllarda birçok kez hükümeti uyarak Tüketicinin Korunması Kanun Tasarısının hazırlanarak, demokratik kitle örgütlerinin görüşleri alındıktan sonra meclise sevk edilmesini istemişlerdi. Bugüne kadar çeşitli hükümetlerce 7-8 kez hazırlanan Tüketiciyi Koruma Yasa Tasarıları, meclis genel kuruluna inmeden raflarda kalmıştı.

Ülkemizde tüketici bilincinin geliştirilmesi için öncülük ve liderlik görevini yürüten Türk-İş, 1984 yılından itibaren Tüketicinin Korunması konusu ile bir proje bazında ilgilenmiş ve tüketicilerin çeşitli konularda aydınlatılmasını sağlayarak, çeşitli konularda yasal düzenlemelerin yapılmasını sağlamıştır. Türk-İş Eskişehir'de kurduğu Tüketici Danışma ve Şikayet Bürosu ile Tüketici şikayetlerinin ne şekilde çözümlenebileceği konusunda örnek olan çalışmalarda bulunmuştur.

Türk-İş'in gayretleri ile yasalaşan Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun 8 Mart 1995 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yasa gereğince Türk-İş temsilcisi, oluşturulacak Tüketici Konseyi ile Reklam kurulunda yer alacak.

Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun, yürürlüğe girdikten sonra, Tüketicilere şu önemli menfaatleri sağlayacak.

1) Tüketici satın almış olduğu herhangi bir malın kusurlu, ayıplı, veya defolu olduğunu anladığında, 15 gün içinde bu malı satın almış olduğu mağazaya geri götürüp, malın değiştirilmesini, tamir edilmesini ya da ödediği miktarın kendisine iade edilmesi isteyebilecek. Satıcı eğer malı değiştirmez, veya bedelini geri ödemez ise 5 milyon lira para cezasına çarptırılacak.

2) Satıcılar satışa sundukları malların özrü, ayıplı olması durumunda ise satmış oldukları malların üzerine "özürdür" ibaresini koymak zorunda olacaklar ve bu malların satış fişlerine bu malların özrü olarak satıldığını belirten birer damga vuracaklar.

3) Çeşitli malları, kapı kapı dolayarak satmaya çalışan pazarlamacılar satın alınan mallarla ilgili olarak tüketici 7 günlük deneme süresi içinde bu malı satın almayı reddedebilecek. Bu gibi durumlarda satıcı, tüketiciyi borç altına sokan her türlü belgeyi (senet, sözleşme) en geç on gün içinde tüketiciye geri verecek.

4) Gazete, radyo, televizyon ilanları ile tüketiciye yapılan satışlarda ya da benzer yollarla düzenlenen kampanyalı satışlarda, malın zamanında teslim edilmemesi durumunda satıcı, bayi, acente, temsilci, imalatçı, üretici ve ithalatçı müştereken ve müteselsilen sorumlu olacak..

5) Tüketicilere yönelik reklamlar, yasalara, genel ahlaka uygun dürüst ve doğru olacak. Tüketiciyi aldatıcı, yanıltıcı veya onun tecrübe noksanlıklarını kullanıcı, tüketici-

nin can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü, şiddet hareketlerini ve suç işlemeyi özendirici, kamu sağlığını bozucu, hastaları yaşlıları ve çocukları istismar edici reklam yapılamayacak. Bu amaçla bir Reklam Kurulu oluşturulacak.

6) Aralarında İşçi Sendikaları Konfederasyonlarından gelen Temsilcilerinde katılacağı Milli Seviyede bir tüketici konseyi oluşturulacak. Konsey, Tüketicilerin Sorunlarının, ihtiyaçlarının ve çıkarlarının korunmasına ilişkin gerekli tedbirleri araştırarak ve sorunların tüketici lehine çözümlenmesi amacıyla çeşitli tedbirler alacak.

7) Taksitli satışlardan mal olan tüketiciler, borçlandığı toplam miktar ya da birçok taksidin önceden ödeyebilecek. Satıcı bu durumda ödenen miktara göre faiz indirimi yapmak zorunda kalacak.

8) İthal edilen tüketim mallarının kullanım kılavuzları Türkçe olarak hazırlanacak.

9) İthalatçı ve imalatçıları sattıkları malları için o malın Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından tesbit edilen kullanım ömrü süresince, bakım onarım ve servis hizmetlerini yürütecek istasyonları kurmak ve yeterli teknisyen kadrosu ile yedek parça stoğunu bulundurmak zorunda kalacaklar.

10) Garanti süresi içinde sık sık arızalanan ve tamiri için öngörülen sürenin aşılması durumunda tüketici malın ücretsiz olarak yenisi ile değiştirilmesini satıcıdan talep edebilecek.

11) Bankalardan tüketici kredisi alan tüketicilere faizin hesaplandığı yıllık oran, toplam faiz miktarı, gecikme faiz oranı ödeme planı ve faizle birlikte ödenecek toplam tutarı tüketiciye bildirmekle bankalar yükümlü olacak. Tüketici borçlandığı miktardan toptan bir şekilde ya da vadesi gelmeyen borçlarını taksitlerini önceden ödeyebilecek.. Banka bu durumda ödenen miktara göre gerekli faiz indirimini yapmakla sorumlu olacaklar.

HUKUK
BÜLTENİ

13

Boşta geçen süre için işçilik haklarına hükm edilebilmesi, iade kararını izleyen 6 işgünü içinde işe başlama koşuluna bağlıdır.

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

E. 1985/3203
K. 1985/3548
T. 2.4.1985

ÖZET: Hizmet Akti fesh edilen ve mahkemece işine iadesine karar verilen temsilcinin boşta geçen süreye ilişkin işçilik haklarına karar verilebilmesi, aynı bir dava olarak istenmesi gerektiği gibi iade kararını izleyen 6 işgünü içinde işe başlama koşuluna bağlıdır.

DAVA: İşyeri Sendika Temsilcilerinin teminatı

MADDE 30- İşveren, işyeri sendika temsilcilerinin hizmet akitlerini haklı bir sebep olmadıkça ve sebebini açık ve kesin şekilde belirtmedikçe feshedemez. Fesih bildiriminin tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde temsilcinin veya üyesi bulunduğu sendikanın iş mahkemesinde dava açma hakkı vardır. Dava seri muhakeme usulüne göre iki ay içinde sonuçlandırılır. Mahkemenin kararı kesinir. Mahkeme, temsilcinin işine iade edilmesine karar verirse, fesih geçersiz sayılarak iş gördürülmemiş olsa bile, temsilcinin işinden çıkarıldığı tarihten başlamak üzere temsilcilik süresinin devamında ücreti ve diğer bütün hakları işveren tarafından ödenir. Bu hüküm yeniden temsilcilğe atanma halinde de uygulanır. İşine iade kararı verilen işçi altı işgünü içinde işe başlamak zorundadır. Bu süre içinde işe başlamayan işçiye mahkemece öngörülen tazminat ödenemez.

Mahkemenin kararı kesin olmakla beraber işçinin kanundan ve toplu iş sözleşmesinden doğan hakları saklıdır.

KARAR: 1. Sendika Temsilciliği- Üç Kat Tutarında Kıdem Tazminatı

Sendika temsilcisinin hizmet akitinin bozulması halinde kendisine üç kat tutarında kıdem tazminatı ödenmesini öngören kural, işyerinde temsilcilere ayrıcalık sağlayıcı nitelikte bulunduğundan geçersizdir.

2. İş Sözleşmesi-İşe Başlama Koşulları

Boşta geçen süre için işçilik haklarına karar verilebilmesi, işe iade kararından sonra altı iş günü içinde işe başlanması koşuluna bağlıdır.

Davacı, işyeri sendika temsilcisi olup iş akti işverence 30.9.1983 tarihinde feshedilmiştir. Bunun üzerine davacı fesih bildiriminin tebliğinden itibaren bir ay içinde iş

Mahkemesine dava açmıştır. Mahkeme davacının işine iade edilmesine karar verdikten başka, davacının 6 iş günü içinde işine başladığı takdirde fesih tarihinden itibaren işverence ücret ve diğer haklarının kendisine ödenmesine karar vermiştir.

Karar işveren tarafından temyiz edilmiş, fakat mahkemece kararın kesin olduğundan bahisle temyiz dilekçesinin reddine karar oluşturulmuştur. Gerçekten 2821 sayılı Kanunun 30. maddesine göre, işe iade kararları kesindir. Ancak bunun dışında ücret ve diğer hakların ödenmesine karar verilmiş olması nedeniyle kesinlikten söz edilemez. Bu itibarla mahkemenin davacının temyiz dilekçesinin reddine dair olan kararın kaldırılmasına, karar verilerek davacının asıl kararına temyiz itirazı incelenip gereği konuşulup düşünüldü. 2821 sayılı Kanunun 30. maddesine göre, mahkeme ancak temsilcinin işine iade edilmesine veya aksine karar verebilir. Bunun dışına çıkarak aynı bir olay nedeniyle aynı bir dava konusu olabilecek hususlar hakkında karar vermemesi gerekir. Ve özellikle şartlı olarak karar oluşturulması mümkün değildir.

Boşta geçen süre için işçilik haklarına karar verilebilmesi işe iade kararından sonra işçinin 6 iş günü içinde işe başlama şartına bağlıdır. Bu hal olayda henüz oluşmamıştır. Bu itibarla mahkemenin davacının 6 iş günü içinde işe başladığı takdirde işverenin fesih tarihinden itibaren ücretlerini ödemesi gerektiğine ilişkin olarak karar vermiş bulunması usul ve yasaya aykırı olup kararın bu kısmının bozulması icap etmiştir. Ancak işe iade kısmı kesin olduğu için bu konu inceleme dışı tutulmuştur.

KARAR: Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebepten sadece işe iade dışında kalan kısmının (BOZULMASINA), 2.4.1985 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yeterli imza sayısının sonradan azalması, genel kurulun olağanüstü toplantıya çağrılmasını olumsuz olarak etkilemez

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

E. 1988/198
K. 1988/461
T. 26.1.1988

ÖZET: Genel Kurul üyelerinin 1/5'inin iradesi ile toplanması öngörülen olağanüstü genel kurulun sonradan toplanmasını imza sayısının 1/5'den aza düşmesi etkilemez

DAVA: 5. Sendika Genel Kurulunun Olağanüstü Toplantıya Çağrılması Genel Kurulun olağanüstü toplantıya çağrılmasında genel kurul üye veya delegelerin beşte birini bu yöndeki irade beyanlarının açıklanması hukuki neticelerini hasil eder. Bir kısmının sonradan olağanüstü toplantı isteğinden vazgeçmesi nedeniyle toplantı isteyenlerin sayısı beşte birden aza düşse dahi bu husus, Yönetim Kurulunun Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırmasında olumsuz etki yaratmaz.

Konu, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 12. maddesinin 4. fıkrası hükmünün uygulanması ile ilgilidir. 12. maddenin 4. fıkrasında "olağanüstü genel kurul yönetim kurulu veya denetleme kurulunun gerekli gördüğü hallerde yahut genel kurul üye veya delegelerinin beşte birinin yazılı isteği üzerine toplanır" denmektedir.

Bu hükme göre, genel kurulun olağanüstü toplantıya çağrılabilmesinde genel kurul üye veya delegelerinin beşte birinin bu yöndeki irade beyanlarının karşı tarafa birlikte açıklanması gerekmektedir. Bu işlem yenilik doğuran bir hak olup, tek taraflı irade beyanıyla hukuki neticelerini hasil eder. Toplantı, isteğinde birlikte hareket edilmesi şart olduğuna göre bundan vazgeçilmesinde de (yönetim kurulunu bağlayıcı olmasa bile), bu yoldaki

irade beyanının birlikte açıklığa vurulması zorunlu olur. Bu irade bütünlüğü bölünerek bir kısmının sonradan olağanüstü toplantı isteğinden vazgeçmeleri nedeniyle toplantı isteyenlerin sayısı beşte birden aza düşse dahi, bu husus yönetim kurulunun genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırması konusunda olumsuz bir etki yaratmaz. (B.K. Yarg. 2. HD. E. 1979/4573-K. 1979/4781 T. 11.6.1979)

Olayda ilk başvuru, beşte birden çok delege tarafından yapılmış (57 delege), sonradan bir kısım delege bu isteklerinden vazgeçmiş, böylece toplantı isteyen delege sayısı beşte birin altına düşmüştür. Az önce açıklandığı gibi bu durum, yönetim kurulunun genel kurul olağanüstü toplantıya çağırmasına engel olmaz. Toplantı isteğinin tüzük hükümlerine göre sebepleri ve gerekçesi gösterilmek suretiyle yapıldığında anlaşılmaktadır.

O halde, istek doğrultusunda karar verilmesi gerekirken, kanunda öngörülen beşte bir nisap şartı gerçekleşmediğinden ve toplantı için ciddi sebepler bulunmadığından bahisle isteğin reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz edilen kararın yukarıda gösterilen sebepten BOZULMASINA, 26.1.1988 gününde oyçokluğuyla karar verildi.

Kapsam dışı personelin hizmet aktinin bozulması işleminin iptaline yönelik davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekir

UY İŞMAZLIK MAHKEMESİ

E. 1993/55
K. 1993/53
T. 27.12.1993

ÖZET: Hizmet akdine tabi kapsam dışı personel olarak çalışırken emekli edilen davacının, emeklilik işleminin iptali istemine yönelik davası, adli yargı yerinde çözümlenmek gerekir.

OLAY: Davacı, T.P.A.O'nda iş akdine tabi, toplu sözleşme kapsamı dışında "kapsam dışı personel" statüsünde çalışmaktayken iş akdinin, İş Yasası'nın 13. ve 14. maddeleri ile, personel yönetmeliğinin 18. ve 17. maddeleri ve Kapsam Dışı Mali Haklar Yönetmeliğinin 34. maddesi gereğince Yönetim Kurulu kararıyla feshedilerek emekli edilmesi üzerine 11.8.1992 gün ve 2941 sayılı yazı ile tebliğ olunan işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde 12.10.1992 tarihinde dava açmıştır. Davacıya, ihbar ve kıdem tazminatlarıyla diğer alacakları ödenmiştir.

Davalı idare savunmasında görev itirazında bulunmuş, Ankara 1. İdare Mahkemesi 9.4.1993 gün ve 92/1389 sayılı, davalı idarenin görev itirazının reddine ve mahkemenin görevli olduğuna karar vermiş, davalı idarenin görev itirazına ilişkin 7.7.1993 tarihli dilekçesiyle dosyayı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına göndermiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı: 19.11.1993 gün ve 86775 sayılı düşünce yazısıyla 2247 sayılı Yasa'nın 10. ve devam eden maddeleri uyarınca olumlu görev uyusmazlığı çıkarmış, Danıştay Başsavcılığının, davanın çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği yolundaki 3.12.1993 gün ve 4 sayılı düşünce yazılan da alınarak dosyaya konulmuştur.

İnceleme ve Gerekçe: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, Şükrü Kaya Erol, Dr. Ekrem Serim, Feridun Taşkın, Alp Yüksel Fırat, İrfan Erdinç ve Osman Şimşek'in katılımları ile yaptığı 27.12.1993 günlü toplantıda, raporör Hakim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökaltıp ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan Dinç'in adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki yazılı düşünceleri doğrultusundaki sözlü açıklamaları alındıktan sonra greği görüşülüp düşüldü:

Davacı, iş akdi feshedilerek emekli edilmesi işleminin iptali isteğiyle dava açmıştır. Görevli yargı

yerinin belirlenmesi için davacının statüsünde belirlenmesi gerekmektedir.

T.P.A.O. 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi bir kamu iktisadi kurumu olup, bu kararnamede ayrı tutulan haller dışında özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliği olan bir kuruluştur.

399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair kanun Hükmünde Kararnamenin 3. maddesinde: Teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda hizmetlerin memurlar, sözleşmeli personel ve işçiler eliyle görüleceği, sözleşmeli personelin, teşebbüs ve bağlı ortaklıkların genel idare esasları dışında yürüttükleri hizmetlerinde bu Kanun hükmünde Kararnamede belirtilen hukuki esaslar çerçevesinde aktedilecek bir sözleşme ile çalıştırılan ve işçi statüsünde olmayan personel olduğu, memurlar ve sözleşmeli personelin toplu iş sözleşmeleri kapsamına alınmayacağı, işçilerin bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi olmayacağı belirtilmiştir.

Olayda davacının, emekli edildiği sırada "kapsam dışı personel" olarak görev yapmakta olduğu anlaşılmaktadır. Kanun Hükmünde Kararnamede ve diğer yasalarda yer almayan "kapsam dışı personel" deyimini; Türk Kamu-Sen ile Petrol-İş arasında aktedilen toplu İş Sözleşmesinin 4. maddesinde "işbu sözleşmeden hikmet akdiyle işverene bağlı olarak çalışan kapsam içi işçilerden Petrol-İş üyesi olanlar yararlanır..." denilmekte, aynı sözleşmenin son kısmında da "kapsam dışı personel" in kimler olduğu liste halinde açıklanarak burada yazılı olanların bu sözleşme kapsamı dışında oldukları açıklanmış bulunmaktadır.

Kapsam Dışı Personel Yönetmeliğinin 2. maddesinde de bu yönetmeliğin Türkiye Petrolleri Anonim ortaklığında, belirsiz süreli hizmet akdi ile aylık ücretli olarak çalışan ve herhangi bir toplu sözleşmeden yararlanmayan personel hakkında uygulan-

HUKUK
BÜLTENİ

çağı belirtilmiş, aynı Yönetmeliğin 18. maddesinde; Sosyal Sigortalar Kurumundan emekli aylığı bağlanmasına hak kazanan personelin ortaklıkça emekliye sevk edileceği kabul edilmiştir.

Hizmet Akdi, İş Yasasında ve Borçlar Yasasında tarif edilmiş Borçlar Yasası'nın 313. maddesinde: İşçinin, muayyen ve gayrimuayyen bir zamanda hizmet görmeyi, işsahibinin de ona bir ücret ödemeyi taahhüt ettiği bir akit olarak tanımlanmıştır.

233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 3. maddesinin (e) fıkrasına göre işçiler bu kararname kapsamı dışında bırakılmışlarsa da, aynı Kararnamenin geçici 9. maddesinde: Özel hukuk hükümlerine göre kurulmuş olup, yönetim kademelerinde İş Yasası çerçevesinde personel çalıştıran teşebbüs ve bağlı ortaklık personel hakkında, yeni bir düzenleme yapılmıyaya kadar, 18.6.1984 tarihinde yürürlüğe giren 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlük tarihinden önce tabi oldukları İş Yasası hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

İptal davasına konu olan davalı idare işleminde: Davacının Sosyal Sigortalar Kurumunda emekli aylığı bağlanmasına hak kazanmış olduğu, ortaklıkla olan iş akdinin 1475 sayılı İş Kanununun 13. ve 14. maddeleri ile Personel yönetmeliği ve Kapsam Dışı Mali Hakları Yönetmeliği hükümlerine göre feshedildiği bildirilmiştir.

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 1. maddesinde, İş Yasası'na dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyumsuzluğunun İş Mahkemelerinde çözümleneceği belirtilmiştir. Davacının hizmet akdinin feshinin İş Kanunu hükümlerine dayalı bulunmasına göre, kapsam dışı personelin ve bu meyanda davacının işçi statüsünde bulunduğu sonucuna varılmaktadır.

Diğer taraftan davacının Sosyal sigortalar kurumuna tabi bulunduğu hususu tartışmasıdır. 506 sayılı Yasa'nın 134. maddesinde: Bu Yasanın uygulanmasından doğan anlaşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür denildiğinden bu yasa hükmü karşısında da davacının hak iddiasının adli yargı yerinde çözümlenmesi, bu nedenle idare mahkemesinin 9.4.1993 gün ve 92/1389 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre davanın çözümü adli yargının görev alanına girdiğinden Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının başvurusunun kabulüyle Ankara 1. İdare Mahkemesi'nin 9.4.1993 gün ve 1992/1389 sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına, üyelerden Feridun Taşkın'ın karşı oyu ve oyçokluğuyla 27.12.1993 gününde kesin olarak karar verildi.

AZLIK OYU

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında personel rejimi, bir yandan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunuyla öte yandan 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle düzenlenmiş bulunmaktadır.

Her iki düzenlemede, memur, sözleşmeli personel ve işçi statülerinde istihdam dışında, "Kapsam dışı personel" adı altında bir düzenleme söz konusu değildir. 399sayılı K.H.K.'nin 5. maddesinin son fıkrasında yer almış bulunan "veya kapsam dışı" ibaresinde Anayasa Mahkemesinin 4.4.1991 gün ve E. 1990/12 K. 1991/7 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

Bu durumda, Yargı mercilerinde iptal edilmiş, ya da idarece yürürlükten kaldırılmamış bulunan, T.P.A.O. Kapsam Dışı Personel Yönetmeliği ile, kapsam Dışı Personel Mali Hakları Yönetmeliği çerçevesinde, davacı ile T.P.A.O. arasındaki hizmet akdinin niteliğini tahlil suretiyle görevli yargı yerinin belirlenmesi gerekeceği açıktır.

Davacının hizmet sözleşmesinin feshine ilişkin idare yazısında; feshine 1475 sayılı Yasanın 13, 14. maddesi ile Personel yönetmeliğinin 18. ve 17. maddesiyle kapsam dışı Personel Yönetmeliğinin 34. maddelerine dayandırıldığı görülmektedir.

Anılan maddeler incelendiğinde feshin dayanağının Personel Yönetmeliğinin 18. maddesinin "Sosyal Sigortalar Kurumundan emekli aylığı bağlanmasına hak kazanan personel ortaklıkça emekliye sevk edilebilir" şeklindeki hükmü olduğu açıkça görülmektedir. Diğer maddelerin tümü mali haklarla, ihbar önelerine ilişkin hükümlere değinmektedir.

Personel Yönetmeliğinin 18. maddesinde yer alan "emekli aylığı bağlanmasına hak kazanan personelin emekliye sevk" yetkisi ne Devlet Memurları kanununda ne de İş Kanununda yer almamaktadır.

İdare yukarıda da değindiğimiz gibi tek taraflı olarak düzenlediği bir statünün uygulanması suretiyle işlem tesis etmiştir. İş Kanunu hükümleri, işyeri sendika temsilcileri dışında işçiye iş güvencesi veren hükümler taşımadığı halde, Kamu hukuku alınında, yasa ya da diğer düzenleyici işlemlere aykırı işe son vermeye karşı çalışanın iş güvenliği sağlanmaktadır.

İdari bir mercinin idare erkine dayanarak yürürlüğe koyduğu idari bir düzenleyici işleme dayalı olarak tesis ettiği idari bir işleme (sözleşmenin feshi) yönelik davanın görün ve çözümünün idari yargıya ait olduğu görüşüyle çoğunluk kararına karşıyım.

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ KUTLANDI

"Dünya Kadınlar Günü" 8 Mart 1995 günü TÜRK-İŞ Genel Merkezinde Kadın İşçiler Bürosunun girişimiyle düzenlenen bir toplantı ile kutlandı.

Semineri bir konuşmayla açan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Şemsi DENİZER, bugün ülkemizdeki sorunun, sadece kadınlarımızın değil, tüm yaşayan insanlarımızın sorunu olan demokrasi, insan hakları, özgürlük, çalışma hakkının elde edilebilmesi, sağlanabilmesi, genişletilebilmesi ve korunabilmesi sorunları olduğunu belirtti.

DENİZER seminerde özetle şu görüşlere yer verdi:

"Herşeyden önce bugün dünya kadınlarının mücadelesinin,

hak arayışının 1900'lü yıllardan itibaren sağlanabilmesi uğruna örgütlenmesinin ve o dönemden itibaren getirdiği mücadelelerin temelini insan haklarına, demokrasiyi elde edebilme uğruna toplumumuzun örgütlenmesi şeklinde değerlendirmek gerekir. Bu sorunların çözülmesi için çeşitli kesimlerde mücadeleler verilmektedir.. Bu mücadelelerde amaç Avrupa ile bütünleşme, modernleşme, insan hakları, temelinde sosyal devleti içeren, yani toplum kesimlerinin emek-sermaye ilişkileri, katmanları, her kesimiyle toplum yönetimine eşit şekilde katkıda bulunabileceği ve eşit şekilde devletin imkanlarının topluma yansıyabileceği bir devlet yapısının oluştu-

nulmasıdır.

Ülkemizde yaşayan insanlarımızın, başta kadınlarımızın, gençlerimizin, çocuklarımızın, bütün insanlarımızın birlikte, barış içinde sosyal devleti yakalayarak yaşamlarının devam etmesini temenni ediyorum"

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalarından toplam 85 kadın işçi katıldığı 8 Mart Dünya Kadınlar Günü Toplantısının sabahki bölümünde Avukat Fahrünnisa AKBATUR EKREN "Hukukta Cinsiyetçi Ayrımcılık ve Eşitlikçi Çözümler" konusunda bir tebliğ sundu. Öğleden sonraki bölümde ise Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyeleri Nilüfer TİMİŞİ ve Meltem GEVREK, "Kitle İletişim Araçları ve Kadın İmgeleri" konusunda birer tebliğ sundular.

TÜRK-İŞ 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ BİLDİRİSİ

"Endüstri çağında işçi prototipi ERKEK'ti. Bilgi çağında ise ÇALIŞAN KADIN iş yaşamında gerçek yerini almıştır. Bununda göstergesi emek yoğun teknolojiye bilgi yoğun teknolojiye geçişle birlikte dünyada kadınların %84'ü bilgi ve hizmet sektöründe çalışmakta olmasıdır.

Türkiye'de kadınların işgücüne katılım oranı özellikle kentlerde son derece düşüktür. Kadınların büyük kısmı tarım kesiminde ve ücretsiz aile işçisi konumunda çalışmaktadır. Ücret veya maaş karşılığı çalışan yüzbinlerce kadın, kısmi zamanlı işlerde, küçük işyerlerinde, evlerde, hizmet sektöründe sigortasız olarak çalıştırılmaktadır.

Eve iş verme sistemi ile hergün artan oranlarda kadın, hiçbir sosyal güvence olmadan sömürü sisteminin içine girmektedir.

Sigortalı olan pekçok kadın işçi de sendikalaşabilmiş değildir. Sözleşmeli personel ve memur

statüsünde, özellikle kadın ağır-
lıklı eğitim ve sağlık işkollarında
çalışan yüzbinlerce kadın da
sendikalı haktan yoksundur. Poli-
tikalar sonunda, sendikalı işçi
çalıştırma kamu kesimi, özelleştir-
me, taşeronlaşma, işyeri kapat-
maları ve vb. ile küçültülmekte-
dir. Bu küçültmede, işten atılma
ve re'sen emeklilik uygulamala-
rında, önce kadın işçiler emeğin-
den olmaktadır.

Yalnızca kamu kesiminde de-
ğil, özel sektörde de ekonomik
bunalım sonucunda önce kadın
işçiler işten atılmaktadır. Kadın
sigortalı ve sendikalı çalışma ola-
naklarını yitirirken, kayıtdışı eko-
nomideki, sigortasız, sendikası-
z düşük ücretli işlere itilmektedir.

Ailede gelirin düşmesi çocuk-
lanımızı beslenme, eğitim ve sağ-
lık açısından çok kötü koşullara
itmektedir. Ayrıca, bu gelir düşü-
şü ev işleri ve çocuk bakımı ve
eğitimi için ayırdığımız zamanın
daha da artmasına yol açmak-
tadır. Sosyal harcamalardaki kı-

sıtlama nedeniyle, sosyal güven-
lik, sağlık, eğitim, çocuk ve yaşlı-
ların bakımı gibi sosyal hizmetle-
re ayrılan bütçe daraltılmakta
ve toplumsal olarak üretilmesi
şart olan bu işler kadının omuzu-
na yüklenmektedir.

Biz, TÜRK-İŞ'e bağlı sendika-
larda çalışan kadın işçiler ola-
rak, sigortalı ve sendikalı olaca-
ğımız, insanca çalışma koşulları-
na ve insanca bir ücrete sahip iş-
lerde çalışmak istiyoruz. Bu işimi-
zin de güvence altına alınmasını
istiyoruz.

Kapat-sat-at şeklindeki özel-
leştirme uygulamalarından vaz-
geçilmesini istiyoruz. Sosyal dev-
letin küçülmesini değil, büyüme-
sini, daha çok kaynağın eğiti-
me, sağlığa, sosyal güvenliğe
aynılmasını istiyoruz.

Başka ülkelerde kadınların
zorlu mücadelelerle elde ettikleri
hukuki, siyasal haklar, Cumhuri-
yet Türkiye'sinde birkaç yılda
Türk kadınına sağlanmıştır. Bu

bakımdan Atatürk Türkiye'sinin
ve cumhuriyetin aydınlığından
en çok yararlanan kesimin ka-
dınlar olduğunu söyleyebiliriz.

8 MART Dünya Kadınlar gü-
nünde laik Türkiye cumhuriyeti-
nin aydınlığı için Atatürk'e saygı
ve şükranlarımızı sunuyor ancak
halen Medeni Kanunda ve diğer
yasalarda kadınlara karşı ayrım-
cılık gözeten çeşitli maddeler ol-
duğunu belirterek, bunların dü-
zeltilmesini talep ediyoruz.

Kadın haklarındaki ilerleme,
neye hizmet ettiklerine bakıl-
maksızın kadınların toplumsal
yaşamda ve politikadaki başarı-
larıyla ölçülmesin; demokrasi ve
adalet davasına hizmet eden ka-
dınların toplumsal ve politik ba-
şarılarıyla ölçülsün diyoruz..

"İş ve ekmek istiyoruz

Ama gül de istiyoruz."

8 Mart dünya Kadınlar Günü
Kadın-Erkek hepimize kutlu ol-
sun.

⇒ Dünya Kadınlar Günü 8 Mart 1995 gü-
nü TÜRK-İŞ Bölge Temsilciliklerinin girişi-
miyle kutlandı.

İzmir 3. Bölge Temsilciliği'nde düzenlenen
panele 9 Eylül Üniversitesi'nden Doç. Dr.
Nükhet Ayaz ve çeşitli sendikalarımızdan
kadın panelistler katıldı.

⇒ Bursa 8. Bölge Temsilciliği ve Adana 4.
Bölge Temsilciliği'nde de aynı gün paneller
düzenlendi ve kutlamalar yapıldı.

TÜRK-İŞ HUKUKÇULAR KURULU TOPLANDI

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların önümüzdeki dönemde bağtlayacakları toplu iş sözleşmelerinde çalışanların ekonomik ve demokratik haklarının güvenceye alınması, ülkemizde özelleştirme ağırlıklı sosyo-ekonomik politikaların gündemde olması nedeniyle özel bir önem taşımaktadır.

Bu amaçla toplu iş sözleşmelerinde yer alacak maddelerin düzenlenmesi ve çalışanların mücadelesinin geliştirilmesi sonucuna dönük olarak TÜRK-İŞ Hukukçular Kurulu 14 Mart 1995 günü toplandı.

Sendikalarımızın yönetici ve hukukçuların katıldığı toplantıda kapsam maddesi; yararlanma maddesi; disiplin kurulu, fesih ve iş güvenliği maddeleri; taşeronlaş-

maya ilişkin maddeler; gözetim, tutukluluk ve mahkumiyet hallerinde fesih ve işe başlatma maddeleri; üzerinde otak bir görüşe varıldı.

TÜRK-İŞ GAZİ MAHALLESİ OLAYLARINI KINADI

TÜRK-İŞ 12 Mart 1995 tarihinde İstanbul Gazi Mahallesi'nde, bir kahvenin kimliği belirsiz kişilerce taranması ve bir kişinin ölümünün ardından başlayan olaylar üzerine bir açıklama yaparak, bu olayı kınadı ve tahriklere kapılmadan sorunların çözülmesi gerektiğini bildirdi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL'in konu üzerine yaptığı açıklama şöyle:

"12 Eylül öncesinde iç ve dış bazı çevrelerin tahrikleriyle bazı bölgelerdeki halkımız dini inanç ve siyasi görüşlerine göre bölünmüş ve meydana gelen olaylar ülkemizde demokrasinin askıya alınmasına ve anti-demokratik bir istikrar programının uygulanmasına gerekçe olarak kullanılmıştır.

12 Eylül döneminin Anayasası ve anti-demokratik yasalarının meydana getirdiği sorunlar henüz çözülmemişken, yeniden, üniversite gençliği arasında başlatılmak istenilen sağ-sol kavgaları ve çeşitli böl-

gelerde tahrik edilen mezhep çatışmaları, içinde yaşadığımız büyük ekonomik ve toplumsal sorunları daha da içinden çıkılmaz hale getirme ve bölgedeki tek demokratik ve istikrarlı ülke olan Türkiye'yi büyük kanışıklıklar içine sürüklenme tehlikesini taşımaktadır.

TÜRK-İŞ, siyasi görüşü, dini inancı ve etnik kökeni ne olursa olsun, tüm halkımızı birlik ve bütünlük içinde davranmaya, tahriklere ka-

pılmamaya, geleneksel hoşgörüsünü sürdürmeye davet etmekte ve İstanbul Gaziosmanpaşa'da, ülkemizi terör çıkarmaz içine sürüklemeyi amaçlayan bu olayları yaratanları lanetlemektedir.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL, daha sonra Demokrasi Platformu üyeleri ile birlikte, olayları protesto etmek amacıyla Başbakanlık önüne siyah çelenk bıraktı.

İSTANBUL ŞUBE BAŞKANLARI TOPLANTISI YAPILDI...

Türk-İş 1. Bölge Temsilciliği'nin faaliyet alanı içinde bulunan illerdeki TÜRK-İŞ'e bağlı sendika şube başkanlarının katıldığı genel değerlendirme toplantısına Türk-İş Genel Sekreteri Şemsi Denizer, Türk-İş Genel Mali Sekreteri Enver Toçoğlu ve Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç katıldılar.

TÜRK-İŞ'e bağlı sendika şube başkanlarının katıldığı ve sorunların değerlendirildiği şube başkanları toplantısı 21 Aralık 1995 günü İstanbul'da yapıldı. Toplantıda Türk-İş Genel Sekreteri Şemsi Denizer, ülkenin genel ekonomik ve siyasi durumu ile ilgili olarak kısa bir değerlendirme yaptıktan sonra, sözü şube başkanlarına verdi.

Türk-İŞ'e bağlı sendikaların İstanbul ve Marmara Bölgesi Şube Başkanları yaptıkları ko-

nuşmalarda, İşçi İkramiyeleri'nin ödenmesi, Emeklilik Yasasında yapılması planlanan değişiklikler konusunda kaygılarını ve SKK Hastaneleri ile ilgili sorunlarını dile getirdiler.

Türk-İş Genel Sekreteri Şemsi Denizer ise bu konuşmaları ve konfederasyonun bu sorunların çözümü için yapmış olduğu çalışmaları anlattı. Denizer, Türk-İş'in 17 Mart 1995 tarihin-

de Çanakkale'de yapmış olduğu Başkanlar Kurulu'nda alınan kararlar konusunda da bilgi verdiği konuşmasında sorunların birlik ve beraberlik içinde çözümleneceğini ifade etti. Türk-İş Genel Mali Sekreteri Enver Toçoğlu ise; ikramiye alacakları, Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık Tesisleri ile ilgili sorunlar konusunda şube başkanlarına bilgi verdi.

M.P.M. GENEL KURULU YAPILDI

Milli Prodüktivite Merkezi'nin 34. Genel Kurulu 30 Mart 1995 Perşembe günü yapıldı.

Divan Başkanlığını Kaya Özdemir'in yaptığı toplantıda Yönetim Kurulu'nun çalışmalar hakkında bilgi vermesinin ardından TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL bir konuşma yaptı.

Meral Konuşmasında.

"Enflasyonun, işsizliğin ve devletimizin özelleştirme adı altında yağmalatılmak istenmesinin tek alternatifi, adaletli bir vergi düzeninin kurulması ve ısratın önlenmesidir.

Üretkenlik artışı ise Türkiye'nin gerçek potansiyelinin hayata geçmesini sağlayacaktır. Üretime yönelmiş sermayenin teşvik edilmesi ve rant ekonomisine kayanların etkili bir biçimde vergilendirilmesi, kalkınma ve demokrasi için ihtiyaç duyduğumuz üretkenlik artışını yaratacaktır.

Bu konudaki ana sorumluluk, Hükûmete ve işverenlerimize düşmektedir. Biz işçiler ve sendikalar olarak, ülkemizin de yararına olduğuna inandığımız bu konuda her türlü işbirliğine hazırız. Özellikle işyerlerinde yönetime katılma modellerinin geliştirilmesinin üretkenlik artışına önemli

katkılarıda bulunacağına inanıyoruz.

MPM, ülkemizde üretkenliğin ve verimliliğin artırılması ve Türkiye endüstrisinin uluslararası alanda rekabet gücünün yükseltilmesi için büyük katkılarda bulunmuştur.

Bu katkılardan önümüzdeki yıllarda daha da artarak süreceği inancıyla, Genel Kurulun ülkemize ve MPM'ye hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum" dedi.

Genel Kurul sonunda yapılan seçimlerde, işçi kesimini temsilen TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Şemsi Denizer tekrar MPM Yönetim Kurulu'na seçildi.

MPM Yönetim Kurulu şu şekilde oluştu:

Durukal Çulha (Hükûmet), Şemsi Denizer (İşçi), Nazım Düzenli (İşveren), Güngör Yener (TOBB), Bekir Genç (TZOBB) ve Prof. Dr. Kemal Çevik (Üniversite)

Ara Kademe Teknik Elemanlar Çevre ve İşçi Sağlığı İş Güvenliği Semineri Samsun'da Yapıldı

Konfederasyonumuz ile Çevre Bakanlığı arasında yapılan protokol çerçevesinde sürdürülen Çevre ve İşçi Sağlığı-İş Güvenliği Semineri 27-31 Mart 1995 tarihleri arasında TÜRK-İŞ Samsun Eğitim Merkezinde gerçekleştirildi. Seminere Karadeniz bölgesinden 9 ilden 98 ara kademe teknik eleman katıldı.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ'ın çalışma hayatının güncel sorunları ve bu sorunlarla ilgil TÜRK-İŞ görüşlerinin yanı sıra TÜRK-İŞ/Atakum Belediyesinin ortaklaşa gerçekleştirdikleri fidan dikme kampanyasıyla ilgil bilgi verdiği seminerde; Prof. Dr. Yıldız Pekşen "Meslek Hastalıkları ve Korunma", Dr. Şule Ilıcak "Kazalar ve

İlk Yardım" Hatice Açıkbaş "Çevre ve İnsan", Mustafa Turhan "İşyeri Ortam Zararlıları", Dr. Funda Elmacıoğlu "Çalışma Hayatı ve Beslenme", Sebahattin Dertli "İşyeri Sağlık Hizmetlerinde Kurulların Önemi", Mem-

duh Yelekcı "SSK Mevzuatı Açısından İş kazaları ve Meslek Hastalıkları Uygulaması", Özcan Karabulut" Özelleştirme, Muhtemel Sonuçlar ve Çalışan Çocukların Sorunları" konularında birer tebliğ sundular.

Ara Kademe Teknik Elemanlar Çevre ve İSG Semineri Sonuç Bildirisi

27-31 Mart 1995 tarihleri arasında TÜRK-İŞ Samsun Eğitim Merkezinde düzenlenen seminere katılan Karadeniz bölgesi 9 ilden katılan 98 ara kademe teknik elemanlar (Usta-ustabaşı-Mühendis - Teknisyen - Sendika Temsilcileri) olarak böylesine anlamlı bir seminerin bir facia, bir katliamla aynı tarihlere rastlaması, bizler için derin üzüntü kaynağı olmuştur. Umarız bu tamamen ihmale dayalı faciadan ders alır ve utanması gerekenler utanırlar. Bu facia bir anlamda ülkemizde yaşanan olayları ve bu tür seminerlerin önemini göstermektedir.

Dileğimiz bu tür olayların azaltılması, canlara kıyılmamasıdır.

Seminere katılan kursiyerler olarak;

- Bu tür seminerlerin devam etmesini ve ilgililerin duyarlı hale gelmesi

- Çok dağınık durumda olan işçi sağlığı ve iş güvenliği yasasının uygulanır hale gelmesi ve tedbir için yasanın süratle hazırlanması,

- İş kazalarında önemliyen olan işsizliğin ve belirsiz gelecek kaygısının azaltılması,

- İşyeri deneyimlerinin daha etkili olması,

- İşyeri hekimliğinin işlerlik ka-

zanması, işe giriş ve periyodik muayenelerin yapılması,

- Sendikasızlığın önlenmesi,

- Sağlıklı işyeri-Sağlıklı Üretim-Sağlıklı çalışan için tüm kesimlerin elele vermeleri,

- Geleceğimiz ve çocuklarımızdan emanet aldığımız dünyanın ve doğal dengelerin korunmasında çabaların sürdürülmesinin sağlanmasıdır.

Boyle bir seminerin düzenlenmesi ve biz çalışanların bir araya gelmesine vesile olan bu semineri düzenleyen en büyük işçi Örgütümüz TÜRK-İŞ'e teşekkürlerimizi sunar, hizmetlerin devamını bekleriz.

"İSTANBUL DERİ SANAYİİNDE ÇALIŞAN ÇOCUKLAR ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI" KONULU GRUP ÇALIŞMASI YAPILDI.

TÜRK-İŞ ile DERİ-İŞ Sendikasının birlikte düzenlediği "İstanbul Deri Sanayiinde Çalışan Çocuklar Üzerine Bir Alan Araştırması" konulu grup çalışması 24 mart 1995 tarihinde İstanbul'da yapıldı.

Grup çalışmasından önce DERİ-İŞ sendikası Genel Başkanı Yener KAYA, TÜRK-İŞ 1. Bölge Temsilcisi Faruk BÜYÜKKUCAK ve İLO Temsilcisi Aylin GÖÇER birer açılış konuşması yaptılar.

İşsizliği sosyal bir facia olduğu, iş güvencesi yasaasının olmadığı, özelleştirme ve sendikalaştırma politikalarının uygulandığı günümüzde, orta ve büyük çaplı işletmelerde bile sendikal örgütlenme yapmanın imkansız hale geldiği bir dönemde, küçük işyerlerinde sendikal örgütlenme yapmanın zor olduğunu belirten DERİ-İŞ Sendikası Genel Başkanı Yener KAYA özetle şu görüşlere yer verdi:

"Küçük işletmelerde, örgütlenme şartları ve örgütlenme potansiyeli var. Küçük işletmelerde işçiler şiddetle örgütlenmek istiyorlar. Buna şüphe yok. Ancak iş bu noktadan sonra başlıyor. Örgütlenmek için sendikaya başvuran işçi daha ilk adımda sigortasının olmadığını öğreniyor. (Sigortasız işçi çalıştırmak çok yaygın) Eğer sigortalı ise ve işverenden duymamış ise, sendika üyeliği yetki tesbiti gelinceye kadar başına bir iş açmıyor. Eğer işveren yetki tesbiti için başvurudan önce haber almışsa (ki çoğu zaman haber alırlar), işçilere sendika üyeliğinden istifa etmeleri için baskı yapmaya başlar. Biraz tavlama ve avlama yöntemi, biraz tehdit ve işten çıkarma ile işyerindeki sendikal örgütlenmeyi dağıtırlar. Genellikle küçük işyerlerinin başına gelenler bunlardır. Herşeye rağmen tüm bu güçlükleri aşan işyerleri ise toplu sözleşme prosedürü içinde (aylıca süren prosedür içinde) yorulur ve yıldıılır. Eğer grev açılmasına gelinmişse, eğer o işyerinde işçi kalmışsa, grev kararı alınır, ama greve çıkamadığı için yetki düşer. Eğer bir küçük işyerinde sözleşme imzalanmışsa işverenler yine de işçileri istifaya zorlamaya devam ederler.

İşçilerin sendikal haklarını kullanabilmeleri için ayrıntıya girmeden ve kapsamı geniş tutmadan bir-iki öneri yapacağım:

1- Sigortasız işçi çalıştırma mutlaka önlenmelidir. İşe giren her işçi işe giriş bildirgesini sigortaya kendisi vermelidir, bu iş işverene bırakılmamalıdır. Zorunlu Tescarraf Fonu da kaldırılmalıdır.

2. Sendikaya üye oldu diye işçi çıkarılmamalıdır. 13. madde kaldırılmalıdır. İşçi çıkarma yargı denetimine bırakılmalıdır.

3. Bürokratik engeller ve işleyişler kaldırılmalıdır. Yetki tesbiti yargı başkanlığında yapılacak referandumla yapılmalıdır. Toplu Sözleşme görüşmeleri en çok bir ay içinde sonuçlandırılmalı"

TÜRK-İŞ Çalışan Çocuklar Bürosu Müdürü Özcan KARABULUT'un, TÜRK-İŞ ile DERİ-

İş Sendikasının önümüzdeki günlerde gerçekleştirecekleri "İstanbul Deri Sanayiinde Çalışan Çocuklar Üzerine Ampirik Bir Alan Araştırması" (Sosyo-Ekonomik Altyapı, Gelecek Beklentileri ve Sendikalara Düşen Görevler) adlı alan araştırması hakkındabilgi verdiği grup çalışmasında şu bildiriler sunuldu:

Prof. Dr. Nusret ERİN "Türkiye'de küçük işyerlerinde Örgütlenme Sorunları", DERİ-İŞ Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Hamza BEDİRANOĞLU "Küçük işyerlerinde Örgüt-

lük Durumu ve Sorunlar", Prof. Dr. Ercan DÜLBEROĞLU "İmalat Sanayiinde Küçük İşletmelerin Yerli ve Önemi" Prof. Dr. Tahir BAŞTAYMAZ "Çalışan Çocuklar ve Sendikaların Sorumlulukları".

Çeşitli kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden 35 kişinin katıldığı grup çalışmasında DERİ-İŞ Sendikasının küçük işyerlerinde örgütlenme sorunu ve bunun çalışan çocukların koşullarının iyileştirilmesine olan katkıları üzerinde duruldu.

MART'95 GIDA HARCAMASI

- Mutfakta enflasyon yıllık % 140 düzeyinde...
- Dört kişilik ailenin gıda harcaması mart ayında % 3.2 oranında artarak 8.389.000.-liraya ulaştı.

- Süregelen fiyat artışlarının aile bütçesine sadece gıda harcaması için getirdiği ek aylık yük 264.000.-tl oldu.
- 1995 yılının ilk çeyreğinde fiyat artışı %15,2'ye ulaştı. Geçen yıl aynı dönemdeki artış %14.9 oranında olmuştur

Temel gıda maddelerindeki fiyat artışlarına bağlı olarak, sağlıklı ve dengeli beslenebilmek için yapılması zorunlu aylık gıda harcaması tutan Mart 1995 ayında da artmaya devam etmiştir. Uygulanmakta olan sosyo-ekonomik politikaların ayrılmaz bir parçasını oluşturan fiyat artışları, gelirini aynı düzeyde arttıramayan tüm dar ve sabit gelirli geniş halk kesimlerinin satın alma gücünde önemli aşınmalara yol açmaktadır. Bu olumsuz gelişmelerin sürelgelmesi, çalışanların öncelikle gelir ve refah düzeyinde etkisini göstermektedir. Bu arada, çalışan kesimin sorumlusu olmadığı bu durumun düzeltilmesi gerekçesi altında çalışanların özverisini esas alan yeni yaklaşımları uç vermeye başladığı da dikkati çekmektedir.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi tarafından, çalışanların yoğun olarak alış veriş yaptıkları yerler dik-

kate alınarak sürekli olarak yapılan piyasa araştırması, aile bütçesinde önemli bir ağırlığa sahip olan gıda harcaması tutarının Mart 1995 ayında 8.389.000.- liraya yükseldiğini ortaya koymaktadır.

Gıda için her ay yapılması zorunlu bu tutar bile, "çalışanların geçim sorunu" nunu boyutunu ortaya koyması bakımından anlamlıdır.

Bilimsel veriler esas alınarak farklı yaş grupları itibarıyla oluşturulan gıda harcama kalıbına göre dört kişilik ailenin yapması zorunlu asgari harcama tutarı aşağıda yer almaktadır.

Yapılan araştırma sonucuna göre; aile bütçesinin vazgeçilmez kalemini oluşturan gıda harcaması tutan Mart ayı itibarıyla son oniki ayda yüzde 140.3 oranında artış göstermiştir. Bir aylık artış

yüzde 3.2 oranında olurken, fiyat artışları yılın ilk üç ayı itibarıyla yüzde 15.2 düzeyine ulaşmıştır.

Bu arada dikkati çeken bir husus-aşağıda da görüleceği üzere-yılın ilk üç aylık dönemleri itibarıyla fiyat artışlarına bakıldığında; 1993 yılında % 7.8 olan dönem artışı, ülke ekonomisinde başlayan krizin sonrasında Mart 1994 ayında %13.9 olarak gerçekleşmiş, "istikrar tedbirleri"nin alınmasından sonra da %15.2 düzeyine ulaşmıştır. Benzeri bu gelişme oniki aylık artışlarda da görülmektedir. Mart ayı itibarıyla yıllık artış 1993 yılında %51.5 iken, izleyen yıllarda sırasıyla %80 ve %140.3 oranında gerçekleşmiştir.

Aylık gıda harcama kalıbı içindeki farklı ağırlıklı nedenlerle yansımaları da farklı olan bazı temel gıda maddelerindeki bir ayda gerçekleşen fiyat artışları, meyve ve sebze %20, bulgular %10, beyaz peynirde %7, ette yüzde 5, sebzede %3.4'lük oranda olmuştur.

Aylık gıda harcamasında ulaşılan 8.389.000 - liralık düzey, asgari düzeyde yapılacak aylık gıda harcamasını bile karşılamaktan uzak gelir düzeyi ile çalışmak durumunda olan geniş halk kesimlerinin karşı karşıya kaldığı ekonomik ve sosyal durumu tüm gerçekliğiyle ortaya koymaktadır.

Çalışanların yaşama standartlarını belirleyen en etkili unsurlardan birisi, kendilerine yapılan ödemenin düzeyidir. Çalışanların ailesi ile birlikte insan onuruna yaraşır, ülkenin ve çağın koşullarına uygun bir yaşama düzeyi sağlayacak geliri sağlamaları, toplumun ortak amacı olması gereken daha yüksek bir refah düzeyini paylaşma imkânı sağlaması bakımından önem taşımaktadır.

DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AYLIK GIDA HARCAMASI (TL)

	Mart'94	Aralık'94	Şubat'95	Mart'95
Yetişkin İşçi	1.191.000	2.443.000	2.761.000	2.864.000
Yetişkin Kadın	753.000	1.575.000	1.750.000	1.805.000
15-19 Yaş Grubu Çocuk	968.000	1.995.000	2.216.000	2.284.000
4-6 Yaş Grubu Çocuk	579.000	1.268.000	1.398.000	1.436.000
TOPLAM	3.491.000	7.281.000	8.125.000	8.389.000

GIDA HARCAMASI ARTIŞ ORANLARI

	Gıda Harcama Tutarı (TL/Ay)	Bir Önceki Aya Göre Artış %si	Aralık Ayına Göre Artış % si	Son Oniki Aya Artış % si
Mart'93	1.939.000.-	4.6	7.8	51.5
Mart'94	3.491.000.-	0.3	13.9	80.0
Mart'95	8.389.00.-	3.2	15.2	140.3

"KÜÇÜK İŞYERLERİ" SORUNU

YILDIRIM KOÇ

Genel Başkan Danışmanı

Türkiye'de ve dünyanın birçok bölgesinde sendikacılık hareketinin önündeki en önemli sorunlarından biri, küçük işyerleri ve işyerlerinin küçültülmesi gelmektedir.

Dünyanın birçok ülkesinde sendikasılaştırmanın en önemli araçlarından biri, mevcut işyerlerini bölerek küçültmek veya tek elci işletmelere bağımlı küçük üretim birimleri oluşturmaktır. Özellikle ana üretim biriminin etrafında küçük taşeron işletmelerden oluşan bir çevre yaratmak, son yıllarda işgücü maliyetini düşürmenin ana unsurlarından biri haline gelmiştir. Japonya sisteminin ana özelliklerinden biri bu uygulamadır. Dünyaca ünlü Benetton Şirketi de benzer bir yöntem kullanmaktadır. Benetton'un toplam üretimin yalnızca yüzde 20'si şirkete ait üretim birimlerinde gerçekleştirilmektedir. Üretimin yüzde 80'i taşeronlara yaptırılmaktadır. Şirketin toplam istihdamı 1700 kişidir ve bunların 1004'ü orta büyüklükte 10 işletmede çalışmaktadır. Buna karşılık, Benetton'a taşeronluk yapan 250 dolayındaki işletmede 8-10 bin dolayında işçi istihdam edilmektedir (1). Türkiye'nin Avrupa Birliği ile gümrük birliğine girmesinin ardından, ülkemizde bu nitelikteki küçük işletmeler hızla yayılacaktır.

Türkiye günümüzde de bir küçük işletmeler bolluğuyla karşı karşıyadır.

Sosyal Sigortalar Kurumu istatistiklerine göre, 1993 yılında Türkiye'de sigortalı çalışan 610 bin işyeri bulunuyordu. Bu işyerlerinin 295 bininde tek bir sigortalı, 276 bininde ise 2-9 si-

gortalı çalışıyordu. 1993 yılında sigortalıların sayısı 4,0 milyondur. Bu sigortalıların yüzde 40'ı (1,6 milyon) 10'dan az sayıda sigortalıların çalıştığı işyerlerinde istihdam ediliyordu.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verilerine göre ise, 1994 yılı Temmuz ayında Türkiye'deki işletmelerin 384 bininde (yüzde 88'inde) 10'dan az sayıda işçi çalışmaktadır. Toplam işçilerin yüzde 25'i 10'dan az sayıda işçi çalıştırılan işyerlerinde istihdam edilmektedir.

Küçük işyerlerinde işgücü maliyetinin düşük olmasının en önemli nedeni, sendikası çalıştırma ve işçiyi koruyucu mevzuatı uygulamamadır.

Özellikle küçük işyerlerinde, iş güvencesinin olmadığı koşullarda, işveren sendikalaşmaya derhal haber almakta ve işçileri işten çıkarmaktadır. Küçük işyerlerindeki işverenlerin işçileri daha etkili bir biçimde denetim altında tutmasının çeşitli yolları vardır. Genellikle işveren de işyerinde çalışmaktadır. Ayrıca işverenin birkaç birkaç yakın akrabası da genellikle işyerindedir. Hemşehrilik ve benzeri ilişkilerin etkisi büyüktür. İşyerinin sabit yatırımları oldukça azdır. İşyeri gerektiğinde hızla bir başka binaya taşınabilmekte veya geçici olarak kapatılabilmektedir. İşyerindeki işçilerin örgütlenmesi durumunda, işe alınacak ve işten çıkarılacak birkaç kişiyle, işyerindeki denge hemen değişebilmektedir. Ayrıca, bu işyerlerinde grev oylaması kazanmak da çok zordur.

Sosyal Sigorta Kapsamındaki İşyerleri ve Çalışan Sigortalı Sayısı (1993)2

Sigortalı Grubu	İşyeri Sayısı	Sigortalı Sayısı
1	295.010	295.010
2-9	276.151	1.282.365
10-24	21.031	391.119
25-49	9.317	349.782
50-99	4.540	317.274
100-249	2.746	444.914
250-499	877	320.697
500-999	314	270.302
1000-	143	304.739
TOPLAM	610.129	3.976.202

1- Pent, Graziella Fornengo, "Product Differentiation and Process Innovation in the Italian Clothing Industry, *Industry on the Move*, ILO, Cenevre, 1992, s. 223-224.

2- SSK, *Faaliyet Raporu-1993*, Ankara, 1994, s. 13.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Verilerine Göre İşyeri ve İşçi Sayıları (Temmuz 1994)3

İşçi Grubu	İşyeri Sayısı	İşçi Sayısı
1-9	383.950	958.171
10-24	32.752	484.337
25-49	11.228	384.294
50-99	5.685	392.593
100-249	3.376	514.366
250-499	1.098	375.836
500-999	455	305.402
1000-4999	191	319.704
5000-	8	80.558
TOPLAM	438.743	3.815.261

Diğer taraftan, küçük işletmelerin büyük bir bölümü ya tümüyle kayıt-dışı sektördedir, ya da çalıştırdıkları işçilerin yalnızca bir bölümünü sigortalamaktadır. Sigortalı işçiler de genellikle her ay 5-6 gün çalışıyor gösterilmekte, resmi kayıtlarda gösterilen ücretler de genellikle asgari ücreti aşmamaktadır. Bu işletmelerin giderek artan bir bölümü, büyük işletmeler için fason üretim yapmaktadır ve iş alabilmeleri verdikleri teklifin düşüklüğüne bağlıdır. Verdikleri teklifi düşük tutmalarının tek yolu ise, düşük ücretle kaçak işçi çalıştırmaktan geçmektedir. Bu işyerlerinde işçiyi koruyucu mevzuat da işlememektedir. Yıllık ücretli izin, ücretli hafta tatili, Ulusal Bayram ve genel tatillerde ücretli izin, fazla measlı ücreti, kıdem tazminatı gibi haklar bu işyerlerinde geçerli değildir. Önümüzdeki yıllarda bu nitelikteki işyerlerinin sayısı hızla artacaktır.

Türkiye'de küçük işletmelerin bir bölümü de sendikasılaştırma amacıyla yapıyarak olarak bölünmüş işyerleridir. Denizli'de Atılım Holding'e bağlı Desan A.Ş. işyerinde 1991 yılı sonlarında yaşananlar, sendikasılaştırmak ve işgücü maliyetlerini düşürmek amacıyla işyerlerini görünüşte bölmenin güzel bir örneğini sunmaktadır.

Türk Metal Sendikası Desan A.Ş. 2 Nisan 1990 tarihinde bir toplu sözleşmesi imzaladı. 1991 yılı Ekim ayında, toplu iş sözleşmesinin ikinci yıl zammının uygulanması öncesinde, bu işyeri, herbiri ayrı SSK ve Bölge Çalışma Müdürlüğü numarası olan 28 küçük işyerine bölündü. Bu işyerlerinin herbirinde en fazla 9 işçi çalışıyordu. İşyerlerinin tümünün adresi, "Desan A.Ş. yanı, Akhan Köyü mevki, P.K. 22, Denizli" idi. Kurulan şirketler ve çalışan işçi sayıları da şöyleydi:

1) Sönmez Çelik	8 işçi
2) Has Çelik	8 işçi
3) Gök Çelik	9 işçi

4) Derya Çelik	7 işçi
5) Ebru Çelik	8 işçi
6) Cihan Çelik	8 işçi
7) Şirin Montaj	8 işçi
8) Şirin Çelik	8 işçi
9) Emek Metal	8 işçi
10) Halley Çelik	7 işçi
11) Öz Çelik	8 işçi
12) Özlem Çelik	9 işçi
13) Seçkin Çelik	9 işçi
14) Yılsan Metal	7 işçi
15) Sayıl Metal	5 işçi
16) Doğan Metal	6 işçi
17) Demir Metal	9 işçi
18) Irmak Metal	9 işçi
19) Ufuk Metal	8 işçi
20) Olcay Metal	9 işçi
21) Gül Metal	3 işçi
22) Murat Ambalaj	3 işçi
23) Ceyhun Metal	2 işçi
24) Ay Metal	3 işçi
25) Ozan Emaye	4 işçi
26) Yalçınkaya Emaye	3 işçi
27) Galip Metal	7 işçi
28) Şahin Metal	8 işçi

İşyerlerini bu şekilde bölmenin işveren açısından diğer bir yararı ise, önemli bir işgücü maliyet unsuru olan zorunlu tasarruf ve konut edindirme yardımı yükümlülüklerinden kurtulmaktır. Ayrıca, 50'den az sayıda işçinin çalıştığı işyerlerinde işyeri hekimi bulundurma yükümlülüğü de kalkmaktadır.

Sendikacılık hareketimiz, önümüzdeki dönemde "küçük işyerleri" sorununu giderek daha yoğun bir biçimde yaşayacaktır.

3- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, **Çalışma Hayatı İstatistikleri**, No. 16, Kasım 1994, s. 99

SOSYAL KALKINMA İÇİN DÜNYA ZİRVESİ

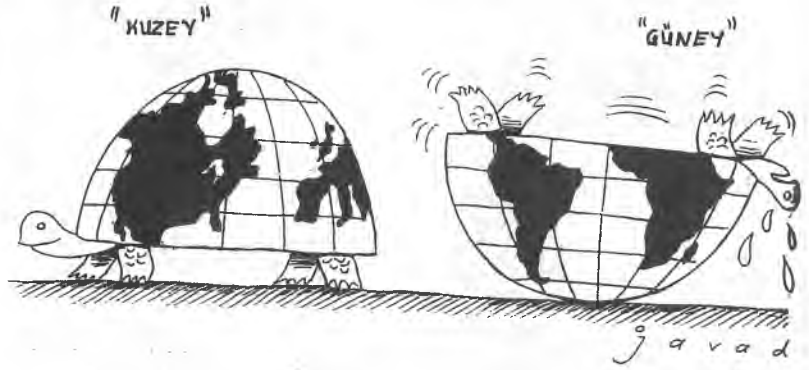
Seyhan ERDOĞDU
TÜRK-İŞ Kadın İşçiler
Bürosu Müdürü

Dünyanın her tarafından gelen hükümet başkanları ve ulusal liderler, 6-12 Mart 1995 tarihinde Danimarka'nın Kopenhag kentinde biraraya geldikleri zaman şu üç sorunla başatmenin yollarını aradılar: Yoksulluk, işsizlik ve sosyal çözülme... Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Boutros-Ghali, Zirve öncesinde şöyle diyordu: "Sosyal Zirve ve uluslararası topluluğun dünyanın en yoksullarına yardım etmekteki kararlılığının bir göstergesi ve bir sınavı olacaktır. "Sosyal Zirvenin hazırlık komitesi başkanı ve Şili Büyükelçisi Juan Somavia ise Sosyal Zirvenin amacı "dünyanın heryerindeki sıradan insanların kendilerini daha güvenli, daha cesur ve daha onurlu hissetmelerine yardım etmektir." diyordu.

Sendikal hareket için ise, Sosyal Zirve, 80'li yılların neo-liberal politikalarının bir red-i olmalıdır ve daha kararlı bir sosyal devlet politikasına dönüşün işareti verilmelidir. Çünkü dünyanın her yerindeki eşitsizliklerin ve işçi haklarına ve sendikal haklara yapılan saldırıların arkasında bu neo-liberal siyasi ve ekonomik düşünce yatmaktadır.

Sosyal zirvenin ele aldığı üç konuda yoksulluk, işsizlik ve sosyal dışlanma ile ilgili birkaç rakam verelim.

* Dünyada her beş kişiden birisi yani toplam olarak 1 milyar kişi yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır.

- * Her yıl yoksulluk nedeniyle yaklaşık 13-18 milyon kişi ölmektedir.
- * Mevcut nüfus artış eğilimi ile yoksulluk sınırı altında yaşayanların sayısı 50 yıl içinde 4 katına çıkacaktır.
- * Bu gruplar içerisinde kadınlar ve çocuklar en büyük zararı görmektedir.
- * Dünyadaki toplam 2.8 milyar aktif 120 milyonu işsizdir. Buna kırsal kesimdeki ve kentlerdeki 700 milyon eksik istihdamı da eklemek gerekir.
- * Dünyada çoğunluğu kadın olan 300 milyon kişi herhangi bir sosyal güvenlikleri olmaksızın gayri resmi sektörde çalışmaktadır.
- * Dünya nüfusunun yalnızca yüzde 10'u kendi yaşamlarını biçimlendiren kuruluşlarla katılımcı bir ilişkiindedir.
- * Dünyadaki okur-yazar olmayanların yüzde 66'sı ve yoksulların yüzde 70'i kadındır.

Son 15 yıl şiddetin, istismarın, ayrımcılığın, hoşgörüsüzlüğün ve ırkçılığın çok büyük ölçülere vardığı bir dönem olmuştur.

Sosyal Zirve sendikal hareket açısından son derece önemli olan yukarıdaki konuları dünya gündemine getirmesi ile olumlu olarak değerlendirilebilir.

Sosyal Zirve sırasında sendikaların da dahil oldukları hükümet dışı örgütler pek çok faaliyet düzenlemiştir. Sosyal Zirve öncesinde üyesi bulunduğumuz Uluslararası Hür İşçi Sendikaları ICFTU, Danimarka Sendikalar Konfederasyonu LOİ ile birlikte bir sendikal konferans düzenlemiştir. 1-3 Mart 1995 tarihinde Danimarka Parlamento binasında düzenlenen bu toplantıya ve Danimarka Kadınlar Sendikası tarafından düzenlenen Kadın Konferansına, ayrıca Sosyal Zirve'ye, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun çağrısı ile, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Kadın Komitemisinde Türk-İş'i temsil eden katıldım ve 8 Mart 1995 tarihinde Sosyal Zirve'nin yapıldığı Bella Centre'de düzenlenen ve ICFTU, WCL, ILO, İşkolu Federasyonları, Ulusal Sendikalar temsilcileri ve Sosyal Zirvede bulunan diğer delegelerin katıldığı "Sendikal Forumda" aşağıdaki konuşmayı yaptım.

"Sayın Başkan, Sayın Katılımcılar

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Kadın Komitesinde TÜRK-İŞ Konfederasyonunun temsilcisi sıfatıyla Sosyal Zirve'de bulunuyorum.

Bugün Sendikal Forumu katılmadan hemen önce, Bella Center'de Uluslararası Para Fonu IMF'nin, IMF Politikasının Sosyal Boyutu konulu toplantısına katıldım.

Sosyal Zirvenin amaçlarının, IMF'nin yaklaşımlarına herhangi bir biçimde yansıyor yansımadığını öğrenmek istedim.

Bretton Woods kuruluşlarının dünyanın pek çok bölgesine uyguladığı, felsefesi açısından aynı, kapsamı biçiminden ise benzer nitelikler taşıyan makro ekonomik politikalarında bir değişiklik olup olmayacağını öğrenmek istedim.

Ne yazık ki, IMF toplantısında IMF'nin alışageldiğimiz yapısal uyum politikaları savunuldu.

Ne yazık ki IMF'nin yapısal uyum programlarında sosyal politikalarla ilişki ve sosyal zirvenin amaçlarına ilişkin, herhangi bir yeni yaklaşımı bulunmamaktadır.

Bretton Woods Kuruluşları hâlâ, milyonlarcasına yoksulluk, açlık ve sosyal dışlanma getiren makro ekonomik yapısal uyum politikalarını savunmaktadırlar.

Bu politikaların "kısa vadede" gerçek gelirlerde azalmaya ve işsizliğe yol açacağını kendileri kabul etmektedir.

IMF'nin iddiasına göre bu olumsuz etkiler bir sosyal önlemler ağıyla telafi edilecektir.

Bu politikalarla orta ve

uzun vadede büyüme sağlanacağını ifade ederken, istihdamın kendileri için bir politika hedefi olmadığını açıkça ifade etmişlerdir.

Yapısal uyum programlarının milyonlarca çalışan işçi yarattığı olumsuz etkileri ise, bu politikaların ulusal hükümetlerce yanlış ve yetersiz uygulanma bağlamaktadır.

İMF'nin demokratik kuruluşlarla diyaloga yönelik gerçek bir politikası bulunmamaktadır. Bu konuda, ulusal hükümetlerin kendilerine, ülkedeki demokratik örgütlerle temas izni vermediğini ileri sürerek, kenara çekilmektedirler.

Sosyal Zirveye sunulan Eylem Planının 95. maddesini ise uygulanamaz bir öneri olarak görmemektedirler.

Uluslararası Mali Kuruluşların, yoksulluk, işsizlik ve sosyal dışlanmayı besleyen, insanların yaşamında belirsizliğe ve güvensizliğe yol açan politikalarını değiştirmedikçe, dünyada insanlığın mutluluğunu sağlamak gerçekleşmeyecek bir rüyanın peşinden koşmak olacaktır.

ICFTU'nun Sosyal Zirve'ye sunduğu bildiride, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankasının, bu zirvede vadedilenlerin gerçekleştirilmesinde hayati bir rol oynayacağını altı çizilmektedir.

Uluslararası sendikacılık hareketi, küreselleşmeye sosyal bir nitelik verilmesi için hükümetlerle ve uluslararası mali kuruluşlarla işbirliği yapmaya hazır olduğunu ilân etmiştir.

Ancak, Uluslararası Mali Kuruluşların ve IMF ve Dünya Bankasının politikalarını biçimlenmesinde belirleyici

rol oynayan hükümetlerin yaklaşımında bir değişiklik göremiyoruz.

IMF ve Dünya Bankasının politikalarına sözde bir sosyal önlemler ağı vermek yeterli değildir. Yaşayanlar ve milyonlarca işçinin, kadının çocuğun haykırışları gösteriyor ki, bu sosyal önlemler ağında büyük defikler mevcuttur ve milyonlarca kişi yeni dünya düzeninde yere çakılırken yalnızca, bir küçük grup bunlardan yararlanabilmektedir. Bu nedenle Uluslararası Mali Kuruluşların sosyal politikalarının çoğunun bir tür halkla ilişkiler kampanyası olduğundan kuşku duymaktayım.

Kanımcı, gelişmekte olan ülkelerde ulusal hükümetlerin pek çoğu, Uluslararası Mali Kuruluşların, mali baskısı karşısında ulusal egemenliklerini koruyamaz duruma düşmüştür. Yalnızca ulusal egemenlik değil, demokrasi de gelişmekte olan ülkelerin çoğunda çökmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde, demokrasi ve sosyal haklar için hükümetlere baskı yapmaya yönelik eylemler de IMF'nin Makro Ekonomi Politikalarının demirden duvarlarına çarpmaktadır.

Bizim ihtiyacımız olan şey Bretton Woods Kuruluşlarının makro ekonomik politikalarında gerçek bir değişikliktir.

O zaman, ancak o zaman ileriye doğru adım atma imkanı doğacaktır.

Kanımcı, ulusal ve uluslararası sendikal hareket Sosyal Zirvenin amaçlarını hayata geçirmek için sanayileşmiş Grup 7 ülkeleri ve Uluslararası Mali Kuruluşlar üzirene daha fazla baskı yapmalıdır."

Sosyal güvenlikte staj süreleri

Ü

lkemiz, Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun "Sosyal Güvenliğin Asgari Normları Hakkında 102 Sayılı Sözleşmesi"ni 29.7.1971 tarih, 1451 sayılı Kanunla onaylamıştır.

Kanunun 2 nci maddesi, sözleşmenin uygulanacak bölümleri ve faydanılacak istisna hükümlerinin Bakanlar kurulu kararı ile tesbit edilmesini öngörmüştür.

Bakanlar kurulu 1.4.1974 tarih ve 7/7964 sayılı kararı ile, sözleşmenin 2 nci maddesinin "b" fıkrasında öngörülen yetkiye dayanılarak, hastalık ödeneklerine ilişkin III ncü, ihtiyarlık yardımlarına ilişkin V nci, iş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde yapılacak yardımlara ilişkin V nci, iş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde yapılacak yardımlara ilişkin VI ncı, maluliyet yardımlarına ilişkin IX uncu ve ölüm yardımlarına ilişkin II nci ve analık yardımlarına ilişkin VIII nci, mükellefiyetleri de; sözleşmenin IX maddesinin "b" fıkrasındaki "veya, 3 nci maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde en az 20 kişi çalıştıran sınai işyerlerindeki işçi ve hizmetlilerin %50 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetlilerle bunların karı ve kocaları" 48 nci maddedin "c" fıkrasındaki "veya, 3 ncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sınai işyerlerindeki işçi ve hizmetlilerin %50 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetlilere dahil kadınlar ile, analık, sağlık yardımlarına taalluk eden hissulrda, bu kategorilere dahil erkeklerin karıları teşkil eder" istisnai hükümlerinden yararlanmak suretiyle ve onay belgesinin Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Genel Müdürlüğüne tescil edildiği tarihten 12 ay sonra yürürlüğe girmek üzere, 9 riskten 7 sini onaylamıştır. Sadece aile yardımları ve işsizlik sigorta kollarını onaylamamıştır.

Bilindiği üzere, sosyal güvenlikle ilgili en önemli belgelerden olan ve 1952 yılında 35 inci Uluslararası Çalışma Konferansı tarafından kabul edilmiş bulunan, "sosyal güvenli-

H. Avni YAZICI

TÜRK-İŞ

Sosyal Güvenlik Uzmanı

ğin normlarına ilişkin 102 sayılı sözleşme" ile 1944 tarihli Fildelfiya Bildirisinde yer alan öneriler gerçekleştirilmiş bulunmaktadır.

Hazırlık çalışmalarında uzmanlar sosyal güvenlik mevzuatları arasındaki önemli farklılıkları dikkate alarak sözleşmenin biri asgari, diğeri azami olmak üzere iki norm içermesini teklif etmişler ve fakat işveren temsilcilerinin itirazı sonucu, sözleşmede yalnızca en az norma yer verilmiştir.

Aslında sözleşmenin üye devletlerce onaylanması konusunda fazla tutucu davranılmayarak, yoksul ülkelerin sözleşmeyi kabul edebilmesi için daha yumuşak bir yol izlenmiştir.

Sözleşmenin 1 nci maddesinin "F" fıkrası staj devresini "mevzuatla tayin edilen şekle göre, bir prim ödeme devresi, bir çalışma devresi, bir ikamet devresi veya bunların herhangi bir şekildeki terkihi demektir" şeklinde açıklamaktadır.

Kamuoyuna sosyal güvenlik reformu olarak tanıtılan bir yasal düzenleme ile sigortalıların kazanılmış ve alışılmış bazı haklarında kısıtlanmaya gidilmek istenildiğini basından öğrenmekteyiz. Örneğin;

a- Sigortalıların, işkazalarıyla meslek hastalıkları sigortası dışındaki hastalıklarında, hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 180 gün hastalık sigortası primi ödemiş olması yönünde bir staj süresi konulmakta. Bugün için ise, böyle bir staj süresi yoktur.

b- 506 sayılı kanunun 35,37,40, ve 42 nci maddelerinde sayılan kişilerin kurum sağlık yardımlarından istifadeleri için varolan sigortalının 120 gün prim ödemiş olmasına ilişkin staj süresi, 240 gün olarak değiştirilmekte.

c- Maluliyet sigortasından istifade şartları bir misli artırılarak, toplam 3600 gün veya en az 10 yıldan beri sigortalı bulunup ve sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak en az 180 gün malüllek, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması şartı getirilmekte.

d- Yaşlılık sigortasından istifade şartları değiştirilerek kadınlarda 55, erkeklerde 60 yaşın dondurulması hususu düzenlemekte,

Yine, yaşlılık sigortasından istifade için sigortacılık süresi kaldırılarak, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olması, fakat kadınların 7200, erkeklerin 9000 gün,

Maluliyet, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması gerekmektedir.

Yani bu primlerin ödenebilmesi için kadınların 20 yıl, erkeklerin de 25 yıl kesintisiz prim ödemiş olması icap etmektedir.

506 sayılı Kanunun sağlık yardımlarının kapsamını düzenleyen 33 ncü maddesinin son fıkrası, "bu madde gereğince yapılacak sağlık yardımları, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünün yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme kabiliyetini arttırma amacını güder..." ifadesinin "a" ve "b" fıkrasındaki değişikliklerle çeliştiği açıktır.

Yine maluliyet sigortasından istifade için her yıl ortalama prim ödeme süresi 506 sayılı kanunda 150 gün iken, 1186 sayılı Kanunun 5 nci fıkrasıyla 120 güne düşürülmüş ve 2422 sayılı kanunun 4 ncü maddesinde de 180 gün olarak yeniden düzenlenmiştir.

Yapılmak istenen değişikliklerle toplumsal bir suç işlenmektedir. Çünkü malül sayılması gerektiren birinci şart çalışma gücünün en az üçte ikisini kaybetmektedir. Yine bu kaybın sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başlandığı tarihte mevcut olmaması yani sonradan musap bulunulması, yani sigortalı olarak çalışırken tutunulan bir hastalık olması gerekmektedir.

Sağlığını çalışırken kaybeden bu insanların sosyal güvenlik haklarının kısıtlanmasını sosyal güvenlik ve sosyal devlet ilke ve prensipleriyle bağdaşması mümkün değildir.

Yaşlılık sigortasından istifade şartlarında yapılmak istenen değişikliklerde ülkemiz gerçekleriyle çelişmektedir.

Yaşlılık sigortasının istifade şartlarında yapılmak istenen değişikliklerde ülkemiz gerçekleriyle çelişmektedir.

Bilindiği üzere 506 sayılı Kanunun 32 ncü maddesine 20.6.1987 tarih ve 3395 sayılı Kanunu 3 ncü maddesiyle eklenen "E" fıkrasıyla yurt içinde tedavisi mümkün olmayan veya yabancı bir ülkede kısmen ve tamamen tedavisi mümkün görülen ve malullük

halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabileceği kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile tesbit edilen sigortalının, bu raporu Sağlık Bakanlığınca belirlenen bir hakem hastanece tasdiki ve hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş sigortalının ve refakatçısının yurt dışına gidip gelme yol paralarıyla bu ülkedeki kalış ve tedavisi masraflarının kurumca ödenmesi yasalaştırılmıştı. Aradan 7 yıl geçtikten sonra 1.6.1994 tarih ve 3995 sayılı kanunun 3 ncü maddesiyle prim ödeme gün süresi 300 gün olarak değiştirilmiştir. Bu değişiklikten insan sağlığı ile oynamanın ötesinde sağlanan maddi tasarrufun açıklanmasında ve keyfiyetin işçi kamuoyunca bilinmesinde yarar vardır.

Kurumun mali sorunları ileri sürülerek, sigortalıların kazanılmış ve alışılmış haklarına ilişmek günümüzde bir yönetim biçimi olarak önem kazanmaktadır. Ancak, unutulması gereken çağdaş yönetim anlayışının insanlarımızı yoklukta değil, sağlıklı bir yaşamda ve refahta buluşturmaya yönelik olduğu hususudur.

Primli sosyal sigorta sisteminde gaye tüm çalışanları hatta ülke insanlarını etkin ve saygın bir sosyal güvenlik hak ve menfaatine kavuşturmadır. Onun için de sigorta primlerinin tahakkuku ve tahsili kadar sosyal güvenliğe devlet katkısı birinci dereceden önem kazanmaktadır.

Sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerini geçersiz iddialarla kısıtlamaya gitmek, çaresizliğin ve aczin ifadesidir.

Ülkemizin sosyal ve ekonomik sorunları ve bu sorunların ana nedenleri bilinmekte, nedense daha kolay ve kısa yol tercih edilerek, kazanılmış ve alışılmış insan haklarına tasallut edilmektedir.

Bu yönde yapılması düşünülen değişikliklerin, toplumsal huzursuzluğun ötesinde bir yararı olmayacaktır. Bilakis yapılması düşünülen değişiklikler gerçekleştirildiğinde yarıardan çok zarar bahis konusu olacaktır. Bu zarar alışılmış ve kazanılmış hakların hesabının ötesinde toplumsal huzursuzlukları da beraberinde getirecektir.

Akılcı ve gerçekçi davranılarak, bu tekrar verimsiz çabalarla haklarımızın kaybedilmesine işçi kamuoyu müsaade etmeyecektir.

1950'Lİ YILLARDA KAMU KESİMİNDE İÇ YÖNETMELİKLER

YILDIRIM KOÇ
Genel Başkan Danışmanı

Türkiye'de toplu sözleşmeler 1963 yılında değil, 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun ve 5018 sayılı İşçi ve İşveren Sendikaları Birlikleri Hakkında Kanun'un ilgili hükümleri uyarınca, 1947 yılından sonra bağlanmaya başladı. 1963 yılı, grevli toplu pazarlık hakkının kullanılmasının yasayla düzenlenmesi açısından önemlidir.

1963-1964 yıllarında bağtılan toplu iş sözleşmeleri içinde en kapsamlı olanları kamu kesimindeydi. Ancak bu toplu iş sözleşmeleri bir anda ortaya çıkmadı. 3008 sayılı İş Kanunu'nun 25.1.1950 gün ve 5518 sayılı Kanunla değişik 29. maddesine göre, "işverenler, her türlü çalışma şartlarını ve işçilerin tabi tutulacakları inzibat, sağlık koruma ve iş emniyeti icaplarıyla sosyal yardımları gösteren ve mevzuata aykırı düşmeyen bir iç yönetmelik yapmaya" mecburdur.

Bu iç yönetmelikler, Türkiye iş hukuku tarihinde hemen hemen hiç incelenmemiştir. Halbuki, 1963 ve 1964 yıllarında kamu kesiminde bağtılan toplu iş sözleşmelerinde bu iç yönetmeliklerin büyük etkisi söz konusudur. Bu iç yönetmeliklerde özellikle kamu kesimi işçilerine yürürlükteki yasaların oldukça ötesinde haklar ve özgürlükler tanınmıştı (1). Ülkemizde 1963 öncesi işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihi incelenirken yalnızca yürürlükteki yasalarla sınırlı bir çerçeveye çizilirse, gerçek durum anlaşılamaz. Özellikle kamu kesimi işyerlerindeki iç yönetmelikler de mutlaka araştırma kapsamına alınmalıdır.

Bu kısa yazıda, üç kamu işyerinde 1950'li yıllarda geçerli olan bazı haklara değinilecektir.

1953 yılında Sümerbank Deri ve Kundura Fabrikası işçilerinin yararlandığı hakların bazıları şöyleydi (2):

Türkiye'de 3008 sayılı İş Kanunu kapsamında işçiler için yıllık ücretli izin hakkı 11.4.1960 gün ve 7467 sayılı Yıllık Ücretli İzin Kanunu ile tanındı. Ancak Sümerbank Deri-Kundura'da bu hak 1953 yılında mevcuttu.

En az bir yıl süre ile Sümerbank topluluğuna bağlı işletmelerde çalışan işçilere ücretli izin hakkı tanınıyordu. Ücretli izin, kıdemi bir seneden üç seneye kadar olanlara 7 gün, kıdemi 3-5 yıl olanlara 10 gün ve kıdemi beş seneden fazla olanlara 15 gün olarak uygulanıyordu. Ücretli iznini işletme bölgesi dışında geçirme isteğinde olan işçilere, ücretsiz yol izni veriliyordu. Ücretli izne hak kazanabilmek için, devamsızlık günlerinin çalışma günleri toplamının yüzde 10'unu aşmaması gere-

kiyordu. İzin süresinin ücretininin hesaplanmasında, son ayda hakedilen ücret ile, "fevkaledede parahalılık zammı" esas alınıyordu. Ücretli izin, müessesese veya fabrika müdürlüğünce ve onun saptayacağı zamanda veriliyordu. Yıllık izin süresine ilişkin ücret, izinden dönüşte ödeniyordu. İzinden geç gelinen her bir gün için, ücretli izin süresinin iki günlük ücreti kesiliyordu. Ücretli izin hakkı olup, bu hakkı idarece kullandırmayanlara, izin süresinin ücreti nakit olarak ödeniyordu. Bir yıl içinde kullanılmayan ücretli izin, ikinci yılın izniyle birlikte kullanılabiliriyordu.

Yürürlükteki yasalara evlenme yardımı konusunda bir hüküm bulunmuyordu. Ancak, 1953 yılında Sümerbank Deri ve Kundura Fabrikası işçilerinden evlenenlere evlenme yardımı da veriliyordu. Evlenme yardımı, üç seneye kadar hizmeti olanlara bir aylık ücret, hizmeti 3-5 sene olanlara birbuçuk aylık ücret ve hizmeti beş seneden fazla olanlara da iki aylık ücretti.

Sümerbank İzmir Basma Sanayii Müessesesi tarafından 1957 yılında uygulanan İç Yönetmelik'te de işçilere yürürlükteki 3008 sayılı İş Yasası'nın ötesinde bazı haklar tanıyan düzenlemeler yer alıyordu (3).

Herhangi bir askeri veya kanuni yükümlülüğü nedeniyle işten ayrılan işçilerden, bu yükümlülüklerinin sona ermesinden itibaren iki ay içinde işe girmek için başvuruları terchen işe alınıyordu. İşçinin işyerine bir zarar vermesi durumunda, bir işçi mümessili, bir işveren temsilcisi ve bir de uzmandan oluşan bir hasar-zarar tespit komisyonu oluşturuluyor ve bu komisyonun kararı uygulanıyordu. İşçinin cezalandırılmasında "işçi disiplin kurulu" devreye giriyordu. İşçi Disiplin Kurulu beş kişiden oluşuyordu. İşçi Disiplin Kurulu'nun üç üyesi, işletmedeki memurlar arasından işletme müdürü tarafından atanıyordu. Bir üye, o işyerindeki işçilerin üyesi bulundukları sendika tarafından belirleniyordu. İşyerindeki işçi mümessilleri de kendi aralarından bir üye seçiyorlardı.

1955 yılında, Denizcilik Bankası T.A.O. İzmir Yükleme ve Boşaltma işyerinde ise "miktar ve kalitesi işveren tarafından tesbit edilmek kaydıyla, günde bir öğün ekmek ve yemek" veriliyordu. "İkinci ve üçüncü postalarda çalışanlara yemek yerine peynir, helva, sucuk gibi kuru ve hazır kaktılar" dağıtılıyordu (4).

Bazı diğer kamu kuruluşlarındaki iç yönetmelikler ise, kısa bir yazının sınırlarını aşacak kadar kapsamlıydı.

- 1- TCDD işçilerinin 1935-1954 döneminde bu nitelikteki mevzuattan kaynaklanan haklarının incelenmesi için bkz. Koç, Y., "1935-1954 Dönemindeki Demiryolu İşçileri", *"Mülkiyeliler Birliği Dergisi"*, Ağustos 1993, Sayı 158, s. 19-28.
- 2- "Sümerbank Deri ve Kundura Fabrikasının İşçilerine Sosyal Yardımı", *"Sendika Deniz-İş"* (Türkiye Deniz İşçileri Sendikaları Federasyonu Yayın Organı), Sayı 5, 25 Temmuz 1953 (*Tevfik Nejat Karacagil'in* özel arşivinden alınmıştır).
- 3- Sümerbank Basma Sanayi Müessesesine Ait Tip İç Yönetmelik, Hepak Basımevi, İzmir, 1957.
- 4- Denizcilik Bankası T.A.O. İzmir Yükleme Boşaltma İşyerine Ait İç Yönetmelik, Denizcilik Bankası Basımevi, 1955.

Daha önceleri dikkatleri çekmeye çalışmışım, ne zaman işçiler çalışanlar dar ve sabit gelirliiler Milli gelirden biraz fazla pay almaya başlasalar, Toplu iş sözleşmesi düzeni çalışanlar lehine biraz özgürce çalışılmaya başlasa Türkiye'nin gündeminde akıl almaz olaylar gelir, veya daha doğrusu getirilir ve Türkiye bu kısır döngü içinde Demokratik gelişmelere bir süre ara vermek zorunda kalır! Evet Türkiye'de şimdilerde birileri akıl almaz yollara yöntemlere daha önce seyrettiğimiz filimlerin tekrarına başvuruyor ve Demokratik gelişmeyi engelleyebilmek için akıl almaz insanlık dışı cinayetlere tertiplere başvurmayı hünere sayıyor!

Son olaylar tırmandırılmak istenen terör ve anarşi karşısında son derece hassas olmaları gereken insanlarımız Demokrasinin nimetlerinden yararlanan konuşabilen haklarını arayabilen gösteri yürüyüşü düzenlemede tereddüt etmeyen dar ve sabit gelirli insanlarımızdır. Kahvehane tarayarak otobüs tarayarak masum insanları katlederek Düşmanların ekmeğine yağ süren vatan hainleri, ihanet mihrakları Türkiye'nin önündeki güzel günleri engellemekle kalmıyorlar, akıllarınca önce Demokrasiyi inkitara uğratarak sonrada ara rejimlerin davetiyelerini çıkararak Türkiye'yi gelişmişlikten ileri adımlardan alıkoyarak Türkiye düşmanlarına hizmet ediyorlar.

Dikkat ediniz ne zaman Türkiye'de Demokratik gelişme durdurulmuş Demokrasi yerini olağanüstü idarelere terketmiş o zaman Milli gelir artışı kalkınma hızda durarak eski gelişmelere yerini terketmiştir. 1960'da böyle olmuştur. Oniki Mart gelişmesinde durum böyledir. Bütün iyi niyetine rağmen Oniki eylülde de durum aynıdır. Kısacası yalnız insan hakları ve Demokratik gelişme engellenmiyor aynı zamanda Ekonomik gelişmede geriye gidiyor. Türkiye'de Terör belasının sonu gelmek üzeredir. Kaynağı kurutulmaktadır. Kır eşki-

HERŞEYE RAĞMEN DEMOKRASİ

yası kırdı yapacağı kalmayınca büyük şehirlerde etkin olma yollarını aramakta ve huzuru ortadan kaldırarak Masum insanları katlederek öldürerek alacakça cinayetler işleyerek yeni tertiplere başvurumaktadırlar. Bunların asıl amacı Türkiye'yi bölmek Demokrasiyi ortadan kaldırarak keyfi rejimleri işbaşına getirerek amaçlarına varmadır. En hassas olunan konularda her türlü melaneti yapmayı denemektedir. On iki eylülde önce olduğu gibi yine Alevi Sünni çatışması ya-

ratmaya, mezheb kavgasını kışkırtarak amaçlarına varmaya yani Türkiye'yi bölmeye parçalamaya niyet ediyorlar. Bu niyet sökmemiştir. İnşallah akıllı selim ve sağduyulu galib gelecek bu alacakça tertipler boşa gidecektir.

Çalışanları dar ve sabit gelirliileri memurları yoksul insanlarımızın geleceğini düşünüyorsak bu tertipleri boşa çıkaracak, Milli Birlik ve beraberliği güçlendirecek her hareketi destekliyerek, demokrasiye sahip çıkmak her vatanperver için kaçınılmaz bir görevdir. Yerine getirilmesi gereken bir borçtur. Demokrasi ile idare edilen ülkelerde hiç bir kötülük gizli kalmaz. Açık yaraya kurt düşmez diye bir ata sözümüz vardır. Demokrasi açıklık rejimidir, kapalı rejimlere kıyasla en iyi rejim çok partili demokratik rejimdir. Olaylar karşısında Hoşgörülü olarak serinkanlılıkla meseleleri tartışarak demokrasiyi geliştirip güçlendirerek Yüce Önder Atatürk'ün gösterdiği Muasır medeniyet hedefine varabiliriz.

Hele hele işçi hareketi dil, din mezheb farklılıklarına asla kanmaz, insanlığa hizmeti şiar edinir.. Türkiye'de demokratik gelişmenin görünmeyen teminatı kuruluşlarından biriside Partilere karşı bağımsızlığını koruyan güçlü işçi hareketidir.

Sonuç olarak Avrupa gümrük birliğine girmeye resmen gün saydığımız giderek Avrupa birliğinin kapılarını zorlayacağımız ve bu birliğin onurlu üyelerinden birisi haline geleceğimiz ışıklı bir yolda yürürken karanlıklara karanlık düşüncelere Türkiye düşmanlarına Akıllı Selimle ve gür sesle hayır diye haykırmanız gereken günlerdeyiz.

İleriyi, daima ileriye amaçlayanlar gericiliğe pirim vermezler. Demokrasiyi koruma yolunda üzerimize düşen görevlerden kaçamayız. Demokrasiyi demokratik gelişimi ve hızlı değişimi yaşayalım yaşatalım...

GELECEĞİN İŞİ İŞİN GELECEĞİ*

Geçen sayıdan devam

Yeni İş Oluşumları

Herşey bir yana, üretim ve/veya şirketle ilgili hizmet faaliyetleri hızla artmaya devam edecektir. Gelecekte daha çok sayıda monoton işler giderek teknik sistemlere entegre edilecektir. Bu durum, çalışmayı genellikle daha soyut ve sıkıcı hale getirecek olan görevlerin çok daha karmaşıklaşmasına, nitelik kazanmasına neden olacaktır. Makinadan yapılan üretimde doğrudan çalışmayı gerektiren işler azalacak, aynı zamanda kontrol ve denetim faaliyetlerinde bir artış olacaktır.

El ile yapılan çalışma önemini büyük ölçüde yitirecektir. Bu tür çalışma yerini soyut emirler, işaretler ve semboller kullanarak üretim sürecini kontrol etmeye bırakacaktır. İşçiler açısından bu durum yeni beceriler gerektirecektir; çözüme dayalı, aynı gün üretim süreçleri ve tüm süreçlerin karşılıklı ilişkileri açısından düşünebilme yeteneği. Veri değerlendirme teknolojileri hem fabrika, hem de büro için yeni iş örgütlenmesi fırsatları yaratacaktır. Genellikle yoğun iş bölümüne dayalı geleneksel örgütlenme modellerinin son bulacağı ve bunların yerini çok daha geniş nitelikler gerektiren çalışma modellerinin alacağı beklenilmektedir.

Makina parçalarının bir ünite olarak değiştirilmesi mümkün olacağından, bakım ve hizmet basitleşecektir. Bu durum, yapay zeka ve uzmanlık sistemlerinin kullanımını gerektirecek olan yeni tür ölçümler, testler ve analiz teknolojilerinin artan kullanımıyla birlikte olacaktır. Sonuçta deneyime dayalı bilgi daha yaygın şekilde kullanılacaktır.

Teknolojik Gelişmelerin

Birey Olarak İşçileri Etkisi

Modern üretim ve büro teknolojileri öncelikle el ile yapılan ve tekrarlanan işlerin yerini alacaktır. Bunlar geniş uzmanlık bilgisi, daha büyük esneklik ve işbirliği gerektiren yeni ve karmaşık işlere yol açacaktır. Bu nedenle teknolojik gelişme, giderek artan sayıda alt fonksiyonların makineler tarafından yerine getirildiği alanlarda işin gerçekten gerektirdiği mesleki eğitim ile işçilerin meslek eğitimi arasındaki uçurumu artıracaktır. Dahası, yeni teknolojiler üretimin

izlenmesinde, değerlendirilmesinde ve denetlenmesinde yeni olanaklar sağlayabilecektir. Öte yandan işçiler, kendi işlerini planlamak ve organize etmek için daha büyük özgürlük elde edeceklardır. Özellikle iş bölümü azaldığı zaman, sadece işçinin uzmanlık bilgisini değil, aynı zamanda davranış ve tavırını da değiştirmesi istenilecektir. Teknolojik değişiklikler işçilerden daha çok sorumluluk duygusu, zihinsel esneklik ve yaratıcılık talep edeceğinden, işte çalışmada da yeni nitelikler beklenecektir. Metodolojik ve sosyal yetenek daha büyük önem kazanacaktır.

En gelişmiş sistemlerin bile bütün olasılıkları hem maddi, hem de manevi nedenlerle sürecektir. Maddi konularla ilgisi olmayan önemli nedenler sosyal değerlerde ve boş zamanların toplum içinde birlikte değerlendirilmesinde değişiklikler öngörmektedir. Geleceğin işçileri sadece maddi kazanımlar talep etmeyecek - ki muhtemelen maddi talep önemini hiç yitirmeyecek -, fakat işçilerin mesleklerinde ilerleme şansını artırmak için işverenler tarafından mesleki eğitim olanakları ve daha gelişmiş genel eğitim olanakları sağlanması, işte daha büyük özerklik gibi giderek daha çok parasal olmayan teşvikler talep edeceklardır. Zevk duyulduğu için araştırma yapmak ve manevi doyuma da işte giderek daha çok önem kazanacaktır. Bununla birlikte, özellikle daha az nitelikli personel için - esas olarak başkalarının talimatına göre işleri yapan ve bu nedenle kendi işlerini organize etme ve yönlendirme şansına sahip olmayanlar için - boş zaman, kendi kendine yaratıcı olmayı başarmanın aracı olarak görülecektir. Bu durum sadece daha kısa ve daha esnek çalışma sa-

atları isteğini artırmayacak, fakat boş zaman da yaratacaktır; ayrıca, işçilerin bölgesel ve sektörel hareketliliğini en çok etkileyen bir kentin ya da bölgenin yaşam için çekici yönlerini de daha iyileştirecektir.

Bunun da ötesinde refahın yükselmesi, özellikle yüksek kazançlılar ve iki ücret geliri olan çocuksuz aileler arasında, insanların daha kısa çalışma haftası için tercihlerini artıracaktır. Daha kısa çalışma haftasını tercih etmenin, 'ne kadar çok çalışırsak kazancımız o kadar az olur' anlamına gelen artan yüksek gelir vergisi uygulaması ile en küçük bir ilgisi yoktur. Bu gerçek, tam gün ücreti ödenmeksizin daha kısa çalışma saatlerini kabul etmek istekliliğini gösterir. Dahası, pek çok sayıda ailenin serveti, zaten ortaya çıkmaya başlayan miras dalgasının sonucu olarak, önemli ölçüde yükselmiştir. Bu durum da işe/çalışmaya karşı insanların tavrının değişmesini pekiştiren bir başka faktördür. Şu andaki ortalama yaş istatistiklerine göre mirasa hak kazananların çoğunluğunun 50 yaş grubundan olduğu sanılıyor; ki bunlar zaten kendini mesleki açıdan yetiştirmiş ve çok az maddi sorunları olan yaş grubudur. Buna rağmen, haftalık çalışma süresinin daha da azaltılmasıyla birlikte, insanların çalışma yaşamlarının da uzaması için baskılar olacaktır; bütün bunlar yukarıda tanımlanan demografik değişiklikleri içerisinde düşünülmelidir. Çalışma yaşamının uzaması gerekecek ve şu nedenle muhtemelen gerçekleşecektir: Potansiyel işgücünün büyüklüğündeki demografik azalma, eğer varolan refah düzeyleri riske atılmak istenmiyorsa, en azından telafi edilmelidir.

Çalışma Haftası ve Çalışma Yaşamı Süresi

Çalışma/iş konusundaki tutucu, geleneksel tavırlara geri dönüş olmayacağını varsaymak gerçekçi bir yaklaşımdır. Dahası, haftalık çalışma süresinin daha fazla azaltılması beklenmektedir.

Bu nedenle, insanların çalışma yaşamlarının süresini uzatmak güçlü bir olasılıktır; özellikle, daha uzun çalışma yaşamının sağlık alanında genel iyileşmelerle birlikte ortaya çıktığı dikkate alınınca

(*) İngilizce aslından çeviren: Sabahattin Şen, Baş İş Müfettişi

bu olasılık önem kazanmaktadır. Dikkat edilmesi gereken bir başka nokta da şudur: Şu andaki fiili-geçerli emeklilik yaşı yasal emeklilik yaşından birkaç yıl daha düşüktür. (Halen mirasa hak kazanmış durumda olanların, maddi varlıklarında önemli bir artış olması nedeniyle, çalışma yaşamlarını uzatmaya ikna edilebilmesi için yasal düzenlemelerin nasıl değiştirilebileceği ya da yeniden düzenlenebileceği çok belirsizdir.)

Eğer Alman sanayii, (uluslararası) piyasalardaki rekabet gücünü koruyabilir ve artırabilirse, işverenler de işçileri şu andakinden daha fazla çalıştırmakta çok büyük yarar görecektir. Yıllar boyunca işverenler işgücüne 'insan sermayesi' olarak yatırım yapmışlardır. İşgücüne yapılan bu yatırımlar, gelecekte yaşam boyu mesleki eğitim gerekeceğinden daha da artacaktır. Yaşamboyu mesleki eğitim, teknolojik gelişmeler karşısında mevcut bilgi hızla azalmasından dolayı gerekli olacaktır.

Vaygın erken emekliliğin sonucu olarak, insangücüne yapılan sermaye yatırımının büyük bölümü boşa gider ve böyle olmaktadır (en azından işverenler böyle kabul eder). Yukarıda tanımlanan demografik gelişmeler ışığında bu durum, uzmanlaşmış işgücü olarak adlandırdığımız sınırlı üretim faktörünün boşa harcanması demektir.

Çalışma Saatleri ve

Makinelerin Çalışma Süresi

Almanya'da şu anda çalışma saatleriyle makinelerin çalışma/işlemi süresi arasında çok yakın bir karşılıklı ilişki vardır. Eğer bu ilişki gelecekte devam ederse, haftalık çalışma süresinin daha fazla azalması makinelerin çalışma/işleme sürelerinin de azalmasına neden olur. Bununla birlikte, Almanya'nın zaten tehdit altında olan uluslararası rekabet gücü de dikkate alınır, bu durum ekonomik açıdan sorumsuzluk olur. Öncelikle, bir Alman işçisinin yıllık çalışma süresi olan 1600 saat, Japonya'dakinden (yılda ortalama 2100 saat) ya da ABD'dekinden (yılda ortalama 2000 saat) daha düşüktür. İkincisi, yeni teknolojik gelişmelerin uygulanması sermaye yoğunluğunda da bir artış ortaya çıkarır. Bu nedenle - son 15 yılda iki kat bir artıştan sonra- bugün imalat sanayiinde bir iş yaratmak ortalama 200 bin marktan fazla bir yatırım gerektirmektedir (80 bin ile 900 bin arasında değişen bir rakam). Eğer makinelerin çalıştığı/işlediği zamanlar sabit kalırsa, bu durum yatırımların geriye dönüş süresinin uzaması demektir; bir başka deyiş-

le, yeni makinelerin kendilerini amorti etmesi süreleri uzar.

Üçüncüsü, ek personel giderleri de dahil olmak üzere Almanya'daki ücret maliyetlerinin saatte 40.48 mark olduğu ve uluslararası sıralamada en üst sırada yer aldığı dikkate alınır (örneğin ABD'de 25.75, Japonya'da 29.63 mark), çalışma saatlerinin gelecekte zaman olarak azaltılmasının telafi edici önlemlerle birlikte, yani işçilerin çalışma yaşamının uzatılmasıyla birlikte ele alınması gerektiği ortaya çıkar.

Çalışma Saatlerinde

Artan Esneklik

F. Almanya Cumhuriyeti'nin dünyanın en yüksek ücretler, en kısa çalışma süresi, en iyi oluşturulmuş sosyal güvenlik ağı olan bir ülke olması ki bu bir şanstır - hızlı üretim ve ürünlerdeki yenilikten kaynaklanan oldukça yüksek verimlilik düzeylerinin bir sonucudur. Ürün yenilikleri ve üretim sürecindeki hızlı gelişmeler bizim maddi zenginliğimizin en önemli kaynağıdır ve kaynağı olarak kalacaktır. Çalışmanın/işin zaman yönünden örgütlenmesi, bu maddi zenginliğin kaynağının korunmasında en önemli bir faktör olacaktır.

Esnek zaman sisteminin süreç içerisinde uygulanmasıyla birlikte (bireysel esnek çalışma süreleri toplam çalışma saatlerinde bir değişikliğe neden olmaksızın), daha da esnek zamanlı çalışma modellerinde bir artış olacaktır. Bu daha esnek zamanlı çalışma modelleri kısmi çalışma, kapasiteye bağlı değişebilir çalışma saatleri, nöbetleşe çalışma haftaları şeklinde olabilir. Bu tür çalışmalar bireyin daha kısa çalışma haftası isteği ile ekonomik nedenlerle makinelerin daha uzun çalışması gerekliliği arasında bir uyum sağlar.

Çalışma Süresinin Yayılması

Bununla birlikte sadece makinelerin çalışma zamanında bir artış ve bunun sonucunda fabrikaların çalışma saatlerinde bir uzama olmayacaktır. Benzer bir gelişme yöneticilik ve hizmet sektöründe de ortaya çıkacaktır. Bu durum, zaten bazı bürolarda 9.000-15.00 saatleri arasında sıkışıp kalan çalışma saatlerinin zorunlu olarak artırılmasını gerektirecektir. On yıl içerisinde cumartesi gününü de tekrar bütün işçiler için normal çalışma günü olması mümkündür. Bunun önemli bir nedeni, global telekomünikasyon teknolojinin tüm dünyada faaliyet gösteren şirketler için uzun süre kapalı kalmayı pek mümkün kılması ve bu şirketlerin sadece günün belirli döneminde müşterilerinden (örneğin Uzakdoğu'dan) ge-

lecek sorular ya da araştırmalar cevap verecek işçiler çalıştırmasıdır.

Bununla birlikte şu anda zaten, artan esneklik yoluyla rasyonalizasyona doğru bir başka eğilimin işaretleri vardır. Bu eğilim, fabrikalardaki sözleşmelerde ya da ulusal ücret anlaşmalarında ifade edilen çalışma koşullarında yazılmaz, gösterilmez. Bu eğilim uzmanlık gerektiren işlerin geçici işçi çalıştırma büroları, taşeronlar ya da sözleşmeyle sipariş verme gibi yöntemlerle dışarıya yapılması şeklinde ortaya çıkmaktadır (bir başka deyişle, bu tür işler resmi olarak kendi adına çalışanlar tarafından yapılmaktadır.)

Kendi Adına Çalışmanın

Yararları ve Riskleri

Eğer istihdamın bu türleri bireysel ekonomik yararları nedeniyle büyük ölçülerde uygulanmaya başlarsa, genel olarak sosyal güvenlik sistemine katkıda bulunması, sosyal güvenlik sistemini engellemesi nedeniyle toplum ve bireyler için ortaya çıkan sakıncaları makro ekonomik açıdan en aza indirmek gerekecektir. Kendi adına çalışan bir kimsenin genel olarak hastalık ve işsizlik durumunda yeterli sosyal güvencesi yoktur. 'A tipik' çalışma sistemiyle, çalışanlar yaşlılıkta yoksullukla karşılaşabilir; çünkü bizim sosyal güvenlik sistemimiz, işçilerin çoğunluğunun 'normal' bir işte 40 yıldan fazla çalışacağı varsayımına dayanmaktadır. Çalışma saatlerinin düzenlenmesi, sağlık ve güvenlik önlemleri, sendikalaşma ve benzeri haklar F. Almanya Cumhuriyetinde istihdamın bu yeni türleri için henüz yeterli şekilde kurumlaşmamıştır.

Sonuç

Gelecekte iş/çalışma çok daha nitelikli, çok daha karmaşık ve aynı zamanda çok daha bilgi işlemelerine bağlı olacaktır. İçeriği değişen bu iş daha çok kadınlar, daha yaşlılar, daha küçükler ve daha çok göçmenlerden oluşan bir kitle tarafından yapılacaktır. Gelecekte iş daha uzun bir çalışma yaşamının parçası olacak olan daha kısa çalışma haftalarında yerine getirilecek ve doğrudan işletmenin türüne ve bireyin ihtiyaçlarına göre değişen esnek çalışma örgütlenmelerini içerecektir. Bunun da ötesinde, artık işin geleceği bizim şu andaki "özgür hafta sonu kültürü"müz tarafından belirlenmeyecektir. Gelecekteki iş kavramında aynı zamanda, "normal çalışma ilişkisi tüm çalışma hayatı için geçerlidir" düşüncesi egemen olmayacaktır.

TÜRK METAL KADIN İŞÇİLER BİRİNCİ BÜYÜK KURULTAYI YAPILDI

Türk Metal Sendikası tarafından 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle "Kadın İşçiler 1. Büyük Kurultayı" Ankara'da yapıldı.

Başbakan Tansu Çiller'in de katılarak bir konuşma yaptığı törene TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral yurt dışı görevi nedeniyle katılamadı.

Kurultayda TÜRK-İŞ'i temsilen bir konuşma yapan Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç:

"Son zamanlarda, kadının işgücüne katılımının oranında ekonomik nedenlerle birtakım düşüşleri gözlemekteyiz. Bunun nedenlerine baktığımız zaman, ücret, örgütlenememe ve ayrıca yüzde 73'ünün evde ücretsiz çalışan kadın işçilerimizin olduğunu görmekteyiz.

Biz de çalışanlar olarak, kadın işçilerimizin sorunlarını, ortak bir çalışma ortamı içinde geliştirmeyi amaçlamaktayız. Önümüzdeki günlerde yapacağımız çalışmalar bu sorunlara yönelik olacaktır." dedi.

ŞİŞE-CAM'DA ANLAŞMA SAĞLANDI

Kristal-İş Sendikası ile Cam İşverenleri Sendikası arasında bir süredir devam eden toplu iş sözleşmesi görüşmeleri, ücret maddelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine grev ile sonuçlanmıştı.

Şişe-Cam'a bağlı on işyerinde çalışan yaklaşık 7500 işçiye kapsayan grev uygulaması 28.3.1995 günü Paşabahçe Cam Fabrikasında başladı.

Ancak, görüşmelerin yeniden başlamasıyla iki taraf arasında anlaşmaya varıldı. Buna göre 1.1.1995 tarihinden geçerli olmak üzere işçi ücretlerine altışar aylık dilimler halinde zam yapıldı. İşçilere ilk altı ay için %45, iki, üç ve dördüncü altı aylar için de enflasyon oranında zam yapıldı. İzin, bayram, yakacak ve giyim ödeneklerinden oluşan dördümlü sosyal paket ise 35 milyon lira oldu.

BELEDİYE-İŞ'TE GÖREV DEĞİŞİMİ

Belediye-İş Sendikasında bir süre önce vefat eden Genel Sekreter Kasım YORULMAZBAŞ'ın yerine genel Teşkilat sekreteri Ali BAŞDEMİR seçildi.

Genel Teşkilat Sekreterliğine ise daha önce Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler Sekreteri olarak görev yapan Ali ÖZGÜL getirildi.

İzmir 6 No.lu Şube Başkanı Haşım CANDAN da Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler Sekreteri oldu.

TÜRK-İş Dergisi olarak, kendilerinde yeni görevlerinde başarılar dileriz.

KÜNTAŞ'TAN HÂLÂ HABER YOK

Geçtiğimiz aylarda kimliği belirsiz kişilerce kaçırılan Belediye-İş Batman Şube Başkanı Osman Küntaş'tan hâlâ haber yok.

Akibetinden endişe duyduğumuz Küntaş'ın güvenlik güçleri tarafından derhal bulunmasını ve güvenliğinin sağlanmasını devletimizin yöneticilerinden beklediğimizi bir kez daha basınımıza ve kamuoyuna duyurmayı bir görev biliyoruz.

AYLIK VE YILLIK ENFLASYON (%)

TÜKETİCİ FİYATLAR		ENDEKSİ	
		SON 12 AY	
		AYLIK	AYLIK
1994	Ocak	4.4	69.6
	Şubat	6.0	73.0
	Mart	5.2	73.6
	Nisan	24.7	107.4
	Mayıs	10.0	117.4
	Haziran	0.9	115.8
	Temmuz	1.7	109.3
	Ağustos	2.0	108.0
	Eylül	7.2	111.1
	Ekim	9.5	116.3
	Kasım	8.1	119.7
	Aralık	6.3	125.5
1995	Ocak	6.8	130.6
	Şubat	5.7	130.0

TOPTAN EŞYA FİYATLARI		ENDEKSİ	
		SON 12 AY	
		AYLIK	AYLIK
1994	Ocak	5.3	60.6
	Şubat	10.1	68.0
	Mart	8.5	74.0
	Nisan	32.8	125.3
	Mayıs	9.0	138.6
	Haziran	1.9	137.6
	Temmuz	0.9	128.8
	Ağustos	2.7	126.5
	Eylül	5.4	129.6
	Ekim	6.9	136.9
	Kasım	6.4	137.0
	Aralık	8.3	149.6
1995	Ocak	8.4	156.8
	Şubat	7.0	149.8

TOPTAN EŞYA SEKRÖREL FİYAT ARTIŞLARI (%) (12 Aylık Değişim 1994)

Tarım	---	134.0	134.0
Madencilik	146.9	136.6	144.2
İmalat	162.9	157.5	159.1
Enerji	100.9	---	100.9
Genel	149.4	149.6	149.6

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

TÜRK-İŞ

Genel Bşk.: BAYRAM MERAL
Bayındır Sokak No: 10 ANKARA
Tel: 433 31 25-26-27-28-29 Fax: 433 68 09 - 433 85 80

01	TARIM-İŞ Genel Bşk.: SABRİ ÖZDEŞ Necatibey Cad. 22 Tel: 231 78 56-57-58-59 Sıhhiye/ANKARA Fax: 229 85 92	14	DOK GEMİ-İŞ Genel Bşk.: NAZIM TUR Küçükpiyalı Paşa Mah. Kızılay Meydanı No. 24/26 Tel: 237 25 90 (5 Hat) Kasımpaşa/İSTANBUL Fax: 237 39 89
01	ORMAN-İŞ Genel Bşk.: SELAHATTİN GÜNGÖR Ataç Sok. Selam Apt. No. 1/5-10 Tel: 431 28 96 Yenişehir/ANKARA Fax: 434 12 67	15	TÜRKİYE YOL-İŞ Genel Bşk.: BAYRAM MERAL İstanbul Cad. No: 58 İskitler / ANKARA Tel: 342 22 40 51 Fax: 341 27 05
02	TÜRKİYE MADEN-İŞ Genel Bşk.: H. HÜSEYİN KAYABAŞI Strasbourg Cad. 7/3,4-5 Sıhhiye/ANKARA Tel: 231 73 55-56-57 Fax: 229 89 31	16	TES-İŞ Genel Bşk.: FARUK BARUT Meriç Sok. No: 23 Beştepe / ANKARA Tel: 212 65 10 (20 Hat) Fax: 212 65 52
02	GENEL MADEN-İŞ Genel Bşk.: ŞEMSİ DENİZER Mithatpaşa Cad. Okul Sokak Tel: 251 32 04 ZONGULDAK Fax: 253 66 35	17	TEZKOOP-İŞ Genel Bşk.: AHMET TAMER Üçyıldız Cad. No: 29 Subayevleri - ANKARA Tel: 318 39 79-86 Fax: 318 39 88
03	PETROL-İŞ Genel Bşk.: ADNAN ÖZCAN Altunizade Mah. Kuşbakışı sok. No. 25 Tel: 391 66 67 Üsküdar/İSTANBUL Fax: 391 66 78	17	TÜRK KOOP-İŞ Genel Bşk.: AHMET BALAMAN İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Fax: 229 58 36 Tel: 230 08 55 - 229 44 80 Yenişehir / ANKARA
04	TEKGIDA-İŞ Genel Bşk.: ORHAN BALTA 4. Levent Konaklar Sokak Tel: 264 49 96-97-98 Levent/İSTANBUL Fax: 278 95 34	18	TÜMTİS Genel Bşk.: SABRİ TOPÇU İnkılap Caddesi No: 35/1 Aksaray/İSTANBUL Tel: 530 07 43 Fax: 588 26 20
05	ŞEKER-İŞ Genel Bşk.: HIKMET ALCAN Karanfil Sokak 59 Bakanlıklar/ANKARA Tel: 418 42 73-74 - 418 19 88 Fax: 435 92 58	19	DEMİRYOL-İŞ Genel Bşk.: ENVER TOÇOĞLU Necatibey Cad. Sezenler Sokak 5/4 Tel: 231 80 30-31 ANKARA Fax: 231 80 32
06	TEKSİF Genel Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sokak No: 1 Kat: 5-6 Tel: 431 21 70-71-72-73 ANKARA Fax: 435 78 26	20	TÜRKİYE DENİZCİLER Genel Bşk.: TURAN UZUN Rıhtım Cad. Denizciler Sokak No: 7 Tel: 244 48 38-249 56 29 Tophane/ İSTANBUL Fax: 244 52 21
07	DERİ-İŞ Genel Bşk.: YENER KAYA Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Fax: 528 62 07 Tel: 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray / İSTANBUL	21	HAVA-İŞ Genel Bşk.: ATILAY AYÇİN İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Fax: 571 90 51 Tel: 660 14 95 - 99 Bakırköy / İSTANBUL
08	AĞAÇ-İŞ Genel Bşk.: GÜRAL ERÇAKIR Necatibey Cad. No: 20/22-23 Fax: 231 52 19 Tel: 229 53 95 - 229 08 27 Sıhhiye / ANKARA	22	LİMAN-İŞ Genel Bşk.: HASAN BİBER Necatibey Cad. Sezenler Sokak 4/5 Tel: 231 74 18-19 Fax: 230 24 84 Sıhhiye / ANKARA
09	SELÜLOZ-İŞ Genel Bşk.: MİTHAT SARI Ankara Cad. İpek Apt. No: 87 Tel: 321 18 99 İZMİT Fax: 321 34 51	23	TÜRKİYE HABER-İŞ Genel Bşk.: CENGİZ TEKE Tuna Cad. 30/8 Fax: 434 57 04 Tel: 431 90 44-45 Sıhhiye/ANKARA
10	BASIN-İŞ Genel Bşk.: ALİ EKBER GÜVENÇ Hanımeli Sokak No: 26/6-7 Fax: 229 43 15 Tel: 230 29 08- 229 85 65 Sıhhiye / ANKARA	24	SAĞLIK-İŞ Genel Bşk.: MUSTAFA BAŞOĞLU Necatibey Cad. 23/9-10 Tel: 231 80 45 Fax: 230 23 96 Sıhhiye / ANKARA
11	BASİSEN Genel Bşk.: METİN TIRYAKIOĞLU İstiklal Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Tel: 251 99 00 Galatasaray / İSTANBUL Fax: 252 38 35	25	TOLEYİS Genel Bşk.: CEMAL BAKINDI İnebey Mh. Küçük Langa Cd. No: 16/8 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel: 530 73 82-585 52 07 Aksaray/ İSTANBUL Fax: 530 72 99
11	BASS Genel Bşk.: TURGUT YILMAZ Sümer Sokak 29 Fax: 229 13 03 Tel: 230 13 71 - 230 20 28 Demirtepe / ANKARA	26	TÜRK HARB-İŞ Genel Bşk.: İZZET ÇETİN İnkılap Sokak 20 Fax: 417 13 64 Tel: 417 50 97-98-99 Kızılay/ANKARA
12	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Genel Bşk.: TAMER ERALAN Necatibey Cad. No: 20 Kat: 4 Fax: 231 89 36 Tel: 231 72 30 (5 Hat) Sıhhiye / ANKARA	27	TGS Genel Bşk.: ORHAN ERİNÇ Basın Sarayı Kat: 2 Fax: 511 48 17 Tel: 514 06 94-96 Çağaloğlu/İSTANBUL
12	KRİSTAL-İŞ Genel Bşk.: İBRAHİM EREN Kazancı Yokuşu, Ağaçpınarı Sokak No: 3 Daire: 10 Tel: 251 95 77 (3 Hat) 80090 Taksim / İST. Fax: 251 95 79	28	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Genel Bşk.: FUAT ALAN Yeni Selim Paşa Sokak 62 Fax: 513 93 68 Tel: 513 82 54-55-56 Aksaray/İSTANBUL
13	TÜRK-METAL Genel Bşk.: MUSTAFA ÖZBEK Akıncılar Sokak No: 14 Tel: 231 79 40 (4 Hat) Maltepe / ANKARA Fax: 229 77 14		TÜRK-SEN Genel Bşk.: ÖNDER KONULOĞLU 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sokak Fax: (0392) 228 78 31 Tel: 227 24 44 Lefkoşe / KIBRIS